Impactmonitor Sociaal Domein 2027

Samen werken aan een veerkrachtig en inclusief Aalten



Gemeente Aalten

Leeswijzer Impactmonitor Sociaal Domein 2027

Doel van de monitor

Met de Impactmonitor Sociaal Domein 2027 krijgt u inzicht in de maatschappelijke opgaven binnen het sociaal domein en de resultaten waarop de gemeente in 2027 stuurt. De monitor vormt het uitgangspunt voor het gesprek tussen raad en college over de vraag of de gemeente op de juiste manier werkt aan de gewenste maatschappelijke impact.

De monitor is een sturingsinstrument. De verantwoording over de behaalde resultaten en maatschappelijke impact vindt plaats na afloop van 2027.

Opbouw van de monitor

De monitor is ingedeeld in de drie hoofdopgaven waarin we werken in het sociaal domein van de gemeente Aalten:

1. Bestaanszekerheid en Participatie
2. Ondersteuning en Geïndiceerde hulp
3. Preventie en Gezondheid

Naast deze drie hoofdopgaven wordt er binnen het thema Mens & Samenleving aandacht besteedt aan een aantal opgave-overstijgende onderwerpen.

Binnen iedere opgave zijn verschillende opdrachten opgenomen. Deze opdrachten zijn gebaseerd op de maatschappelijke opgaven uit de lokale Nota Sociaal Domein en op de wettelijke taken in het sociaal domein. Daarnaast omvat het thema Mens & Samenleving drie opgave-overstijgende onderwerpen.

Per opdracht zijn er drie onderdelen:

Opdracht

Hier staat beschreven welke maatschappelijke impact de gemeente wil bereiken.

Resultaten

Hier staan de concrete resultaten waarop in 2027 wordt gestuurd. Deze maken zichtbaar of de gemeente op koers ligt om de gewenste maatschappelijke impact te realiseren.

Redenering

Hier wordt toegelicht waarom juist deze resultaten bijdragen aan de gewenste maatschappelijke impact. De redenering maakt inzichtelijk hoe de gemeente verwacht dat de inzet leidt tot het beoogde maatschappelijke effect.

Uw rol als raad

De Impactmonitor 2027 is gericht op het maken van keuzes over de resultaten waarop wordt gestuurd. De centrale vraag voor de raad is:

Wordt met deze resultaten op de juiste aspecten gestuurd om de gewenste maatschappelijke impact te bereiken?

De monitor nodigt uit om hierover het gesprek te voeren.

Verantwoording na 2027

Gedurende 2027 wordt op de vastgestelde resultaten gestuurd. Na afloop van het jaar ontvangt u een geactualiseerde Impactmonitor waarin per opdracht wordt verantwoord wat de voortgang en de maatschappelijke impact zijn. Per opdracht wordt de status weergeven met een kleurindicatie. Naast de kleurindicatie wordt per opdracht een inhoudelijke toelichting opgenomen, zodat duidelijk is welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden.

De Impactmonitor is daarmee een instrument om samen met de raad te sturen, te leren en, waar nodig, bij te sturen op de maatschappelijke opgaven binnen het sociaal domein.

Inhoudsopgave

Thema: Bestaanszekerheid & Participatie ____ *7*

1. Financiële bestaanszekerheid ____ **7**

Opdracht: 1 | Onze inwoners ervaren financiële bestaanszekerheid ____ 7

2. Participatiewet ____ **8**

Opdracht: 1 | Het bieden van inkomensondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben. ____ 8

Opdracht: 2 | Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt helpen aan betaald werk ____ 9

Opdracht: 3 | Ondersteuning bieden bij ontwikkelstappen om te participeren in de samenleving ____ 10

Opdracht: 4 | Werken aan de toekomstbestendigheid van de sociale infrastructuur naar werk en ontwikkeling ____ 11

3. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ____ **12**

Opdracht: 1 | Voor inwoners met (dreigende) financiële problemen is de schuldhulpverlening dichtbij, laagdrempelig en breed toegankelijk georganiseerd. ____ 12

Opdracht: 2 | We bereiken inwoners eerder als het gaat om betalingsachterstanden in de vaste lasten (vroegsignalering) ____ 12

4. Wet hersteloperatie toeslagen ____ **13**

Opdracht: 1 | Uitvoering brede ondersteuning aan (potentieel) gedupeerde ouders en hun kinderen op grond van de Wet hersteloperatie toeslagen. ____ 13

5. Wet Inburgering ____ **14**

Opdracht: 1 | Asielstatushouders krijgen een passend inburgeringsaanbod waardoor zij gestimuleerd worden om mee te doen in de samenleving. ____ 14

Opdracht: 2 | Gezinsmigranten hebben een passend inburgeringstraject binnen het wettelijk kader waardoor zij gestimuleerd worden om mee te doen in de samenleving ____ 15

6. Wet opvang ontheemden Oekraïne ____ **16**

Opdracht: 1 | Oekraïners hebben toegang tot voorzieningen en dragen waar mogelijk daar zelf aan bij. ____ 16

Opdracht: 2 | Oekraïners participeren in de Nederlandse samenleving ____ 16

Opdracht: 3 | Oekraïense inwoners hebben toegang tot de voorzieningen waar zij recht op hebben onder de RTB en RooO ____ 17

Opdracht: 4 | Oekraïense ontheemden, ketenpartners en de gemeente bereiden zich voor op het transitiedocument in 2027 ____ 18

7. Wet van school naar duurzaam werk ____ **18**

Opdracht: 1 | Jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt worden succesvol begeleid van school naar duurzaam werk ____ 18

Thema: Ondersteuning & Geïndiceerde hulp ____ *20*

1. Toegang sociaal domein ____ **20**

Opdracht: 1 | Er is een vindbare en zichtbare toegang tot hulp en ondersteuning. ____ 20

2. Een sterk lokaal team ____ **21**

Opdracht: 1 | Inwoners krijgen passende, tijdige en samenhangende ondersteuning. ____ 21

3. Zorg en Veiligheid ____ **23**

Opdracht: 1 | Er is een lokaal meldpunt verward gedrag niet-acuut ingeregeld. ____ 23

Opdracht: 2 | Iedereen een veilig thuis ____ 23

4. Jeugdwet 25
Opdracht: 1 | Jeugdwet: de basis op orde. 25
Opdracht: 2 | Jeugdwet: transformeren 26

5. Leerlingenvervoer 28
Opdracht: 1 | Herinrichting van het werkproces leerlingenvervoer naar een ontwikkelingsgerichte aanpak 28

6. Wmo 29
Opdracht: 1 | Een thuis voor iedereen 29
Opdracht: 2 | Mensen kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen en aanvaardbaar meedoen. 30

7. Sociaal medische indicatie 31
Opdracht: 1 | Door middel van Kinderopvang een vangnet bieden voor gezinnen die te maken hebben met sociaal-medische problematiek en geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. 31

8. Wet verplichte Geestelijke Gezondheidszorg 31
Opdracht: 1 | Het opleggen van gedwongen zorg uit de WvGGZ wordt zorgvuldig en met beleid gedaan. 31

9. Rechtmatigheid en rechtszekerheid 32
Opdracht: 1 | De besluiten die genomen worden in het sociaal domein zijn rechtmatig. 32

Thema: Preventie & Gezondheid *33*

1. Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) 33
Opdracht: 1 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Mentale Gezondheid 33
Opdracht: 2 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Vitaal Ouder Worden 34
Opdracht: 3 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Kansrijk Opgroeien 35
Opdracht: 4 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Gezondheidsachterstanden verkleinen 36
Opdracht: 5 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Leefstijl/ketenaanpakken 37

2. Sociale basis 38
Opdracht: 1 | Persoonlijke sociale basis 38
Opdracht: 2 | Gemeenschappelijke sociale basis 38
Opdracht: 3 | Institutionele sociale basis 39

3. Informele zorg 40
Opdracht: 1 | Mantelzorg 40
Opdracht: 2 | Vrijwillige inzet 41

4. Sporten en bewegen 42
Opdracht: 1 | Sporten en bewegen is voor alle inwoners bereikbaar en wordt gestimuleerd. 42

5. Kunst en cultuur 43
Opdracht: 1 | Kunst en cultuur is laagdrempeling, voor iedereen toegankelijk en initiatieven worden gefaciliteerd en gestimuleerd. 43

6. Erfgoedbeleid 44
Opdracht: 1 | Het bevorderen van een actieve betrokkenheid van inwoners bij hun erfgoed en hun omgeving. 44

7. Onderwijs en Kinderopvang 45
Opdracht: 1 | Gelijke Kansen Alliantie; We stimuleren Gelijke Kansen voor elk kind binnen elke context. 45

Opdracht: 2 | De gemeente draagt zorg voor een voldoende aantal openbare scholen (Wpo). Alle kinderen hebben toegang tot een openbare school. 47
Opdracht: 3 | Wpo: Jaarlijks overleggen met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties met in ieder geval vaststaande onderwerpen. (LEA) 47
Opdracht: 4 | Wpo: Onderwijshuisvesting 48
Opdracht: 5 | Wpo: Elke school heeft inclusief onderwijsbeleid. 48
Opdracht: 6 | Het Doorstroompunt zorgt dat jongeren van 18 jaar en ouder zonder startkwalificatie niet tussen wal en schip vallen. 49
Opdracht: 7 | Leerplichtwet en kwalificatieplicht; voorkomen en tegengaan van verzuim bij kinderen tot 18 jaar. 50

8. Wet Kinderopvang 52
Opdracht: 1 | Het waarborgen van de kwaliteit en de veiligheid van kinderopvanglocaties. Zorgen voor veilige en verantwoorde kinderopvang. 52
Opdracht: 2 | Ontwikkelingsstimulering van peuters 53

9. Wet Publieke Gezondheid 53
Opdracht: 1 | Invulling en uitvoering geven aan (lokale) jeugdgezondheidszorg. 53
Opdracht: 2 | Invulling en uitvoering geven aan een lokaal (gezondheids) preventiebeleid 54
Opdracht: 3 | Op lokaal niveau uitvoering geven aan infectieziektebestrijding 56
Opdracht: 4 | Gezonde leefomgeving 57

10. Mediawet 58
Opdracht: 1 | Stimuleren van een lokaal media-aanbod en dit faciliteren. Goed lokaal mediaanbod via de lokale omroep en daarmee goedgeïnformeerde burgers. 58

11. Wettelijke taak opvang zwerfdieren 59
Opdracht: 1 |: Zwerfdieren worden goed beschermd, verzorgd en opgevangen. 59

Thema: Mens & Samenleving 60

1. Spreidingswet 60
Opdracht: 1 | Realisatie taken binnen sociaal domein omtrent opvang asielzoekers 60

2. Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen 61
Opdracht: 1 | Een volwaardige en toekomstbestendige bibliotheek voor alle inwoners. 61
Opdracht: 2 | We bevorderen de geletterde gemeente (basisvaardigheden) 62
Opdracht: 3 | We bieden laagdrempelige informatie over en hulp bij de ingang tot overheidsbrede dienstverlening (IDO) 62
Opdracht: 4 | We bevorderen een leven lang ontwikkelen 63

3. Huisvestingsopgaven 64
Opdracht: 1 | Artikel 28 Huisvestingswet - Huisvesting van vergunninghouders 64
Opdracht: 2 | Wet versterking regie volkshuisvesting - Huisvesting Aandachtsgroepen 65

Thema: Bestaanszekerheid & Participatie

1. Financiële bestaanszekerheid

Opdracht: 1 | Onze inwoners ervaren financiële bestaanszekerheid

Redenering
Voor de totstandkoming van een herijkt armoedebeleid is in september 2024 het advies 'van Arm-lastig naar Arm-slag' opgeleverd door een werkgroep van inwoners. In de nota zijn een reeks aan wijzigingen van het armoedebeleid vastgesteld en worden de activiteiten beschreven waarmee we het niet-gebruik van de regelingen willen terugdringen. Deze nota beoogt tevens een doorontwikkeling van het armoedebeleid vanaf 2025. De basis is de 'visie op financiële bestaanszekerheid'. In januari 2026 is het integrale rapport effectmeting armoedebeleid opgeleverd. De conclusies en aanbevelingen uit dit rapport worden (participatief) meegenomen in de doorontwikkeling van het armoedebeleid. Daarnaast is er een samenwerking met de klankbordgroep van inwoners met ervaringskennis waardoor gevraagde en ongevraagde aanbevelingen worden gedaan voor de doorontwikkeling van het armoedebeleid.

Resultaten voor opdracht
1. Netwerkpartners zijn zich bewust van de impact van armoede en schulden, signaleren dit en verwijzen warm door.
2. De participatie van inwoners met ervaringskennis op het gebied van financiële bestaanszekerheid is behouden en versterkt.
3. Meer inwoners met betalingsachterstanden worden door vroegsignalering tijdig bereikt en ondersteund.
4. Het effectieve bereik van de gemeentelijke regelingen m.b.t. financiële bestaanszekerheid voor volwassenen en kinderen is vergroot.
5. Inwoners ervaren minder drempels om hulp te vragen bij geldzorgen en weten de weg naar ondersteuning beter te vinden.

6. Inwoners die te maken hebben met energiearmoede worden integraal ondersteund, waardoor financiële problemen als gevolg van hoge energielasten worden beperkt.

2. Participatiewet

Opdracht: 1 | Het bieden van inkomensondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben.

Redenering
Laborijn heeft diverse vormen van inkomensondersteuning die vallen onder de Participatiewet, zoals: de bijstandsuitkering, de BBZ, de individuele inkomenstoeslag en de studietoeslag. Om inkomensondersteuning te bieden aan inwoners die dat nodig hebben is het belangrijk dat Laborijn vindbaar en toegankelijk is. Daarnaast is het belangrijk dat de inwoners die bij Laborijn in beeld zijn actief geïnformeerd en doorverwezen worden naar andere regelingen voor inkomensondersteuning. Dit was een van de aanbevelingen die naar voren kwam uit de effectmeting van het armoedebeleid van de gemeente Aalten in 2025.

Resultaten voor opdracht
1. Minimaal 75% van de inwoners die een bijstandsaanvraag doen in 2027, is tevreden over de manier waarop dit bij Laborijn kan worden aangevraagd.
2. Inwoners met een bijstandsuitkering maken optimaal gebruik van beschikbare regelingen voor inkomensondersteuning doordat zij tijdig worden geïnformeerd en ondersteund bij het aanvragen van passende voorzieningen.

Opdracht: 2 | Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt helpen aan betaald werk

Redenering
Om meer inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen, is het belangrijk om te onderzoeken wat inwoners nodig hebben om die stap te maken. Voor alle inwoners onder de Participatiewet wordt per individu gekeken wat er nodig is en daar wordt de begeleiding van Laborijn op afgestemd. Daarnaast zijn er in de Participatiewet een aantal doelgroepen te onderscheiden met een specifieke begeleidingsbehoefte. Als Laborijn extra inzet op succesvolle interventies voor deze doelgroepen kunnen meer inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt betaald aan het werk geholpen worden. Onderstaande resultaten vormen de maatschappelijke effecten waarop de gemeente stuurt. De nadere invulling, uitvoering en monitoring hiervan zijn binnen GR Laborijn uitgewerkt in aanvullende doelstellingen en uitvoeringsafspraken. Deze aanvullende informatie wordt met u gedeeld via de P&C cyclus van Laborijn.

Resultaten voor opdracht
1. Alle inwoners van de gemeente Aalten met een indicatie beschut werk krijgen een passende beschutte werkplek en een dienstverband dat aansluit bij hun mogelijkheden en ondersteuningsbehoefte.
2. Het aantal inwoners met een doelgroepindicatie dat met inzet van loonkostensubsidie werkt, ontwikkelt zich conform de landelijke groeiprognose.
3. Er is in 2027 een stijging van het aantal inburgeraars met een bijstandsuitkering die al tijdens de inburgeringsperiode aan het werk gaan.
4. Laborijn heeft een plan van aanpak vastgesteld voor een duurzame begeleiding van jongeren naar werk, onderwijs of een combinatie van leren en werken.

Opdracht: 3 | Ondersteuning bieden bij ontwikkelstappen om te participeren in de samenleving

Redenering
Niet alle inwoners met een bijstandsuitkering kunnen betaald aan het werk. Om ervoor te zorgen dat deze inwoners wel participeren in de samenleving naar vermogen, is het belangrijk dat Laborijn deze inwoners in beeld heeft en weet wat zij kunnen en welke behoeften zij hebben. In 2026 gaat de gemeente samen met Laborijn beleid ontwikkelen om maatschappelijke participatie te bevorderen op een manier die aansluit bij de persoon. De aanleiding hiervoor is de Participatiewet in balans. Uiterlijk 1 januari 2027 moet in de gemeentelijke re-integratieverordening zijn vastgelegd: de grenzen van de ruimte die maatschappelijke participatie biedt en hoe en wanneer de gemeente ondersteuning biedt. Omdat het Rijk geen extra middelen beschikbaar stelt voor maatschappelijke participatie, zal de uitvoering van dit beleid moeten plaatsvinden binnen de bestaande financiële kaders, waarbij een andere verdeling en inzet van beschikbare middelen nodig kan zijn.

Resultaten voor opdracht
1. Inwoners met een bijstandsuitkering ontvangen ondersteuning die aansluit bij hun mogelijkheden en behoeften, zodat zij naar vermogen kunnen participeren in de samenleving.
2. Uiterlijk 1 januari 2027 is het beleid rondom maatschappelijke participatie doorontwikkeld en is in de re-integratieverordening opgenomen hoe en wanneer de gemeente ondersteuning biedt.

Opdracht: 4 | Werken aan de toekomstbestendigheid van de sociale infrastructuur naar werk en ontwikkeling

Redenering
Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 doet een steeds grotere, nieuwe doelgroep met een arbeidsbeperking een beroep op Laborijn voor ondersteuning. De middelen die voor de nieuwe doelgroep vanuit de Rijksoverheid beschikbaar zijn, zijn een stuk lager dan voorheen onder de Wsw. Daarmee zitten we in een meerjarige, langdurige transitie, waarin de huidige Wsw geleidelijk wordt vervangen door een steeds grotere, nieuwe doelgroep met een arbeidsbeperking. Hoe zorgen we voor een toekomstbestendige sociale infrastructuur naar werk en ontwikkeling, zodat inwoners nu en in de toekomst gebruik kunnen blijven maken deze voorzieningen en de dienstverlening betaalbaar blijft? Het landelijk adviesteam van het ministerie heeft de GR-gemeenten van Laborijn in 2026 dringend geadviseerd om onderzoek te doen naar de huidige situatie (startfoto maken) en een visie te vormen over een toekomstbestendige sociale infrastructuur naar werk. Dat is de basis van deze transformatieopgave.

Resultaten voor opdracht
1. In 2027 is er een startfoto gemaakt die de basis vormt voor de visie op een toekomstbestendige sociale infrastructuur naar werk.

3. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Opdracht: 1 | Voor inwoners met (dreigende) financiële problemen is de schuldhulpverlening dichtbij, laagdrempelig en breed toegankelijk georganiseerd.

Redenering
Het hebben van financiële problemen en met name schulden heeft een impact op meerdere levensgebieden en raakt het hele gezinssysteem. Door er vroegtijdig bij te zijn (preventie en vroegsignalering / zie opgave 2) en effectieve schuldhulpverlening (integraal, brede doelgroep en dichtbij) worden inwoners, duurzaam ondersteund naar een schuldenvrije toekomst.

Resultaten voor opdracht
1. Meer inwoners met problematische schulden ronden succesvol een schuldregeling af en bereiken een duurzame schuldenvrije situatie.
2. Inwoners, organisaties/ketenpartners en werkgevers zijn beter geïnformeerd over de mogelijkheden bij geldzorgen en/of (bij dreigende en/of problematische) schulden.

Opdracht: 2 | We bereiken inwoners eerder als het gaat om betalingsachterstanden in de vaste lasten (vroegsignalering)

Redenering
Door inwoners en met name ook jongeren te informeren over geldzaken zijn ze beter voorbereid op hun financiële toekomst. Door inwoners eerder te bereiken bij betalingsachterstanden worden schulden en/of andere (zwaardere) vormen van ondersteuning (op andere leefgebieden) voorkomen.

Resultaten voor opdracht
1. Jongeren die 18 jaar worden en hun ouders zijn tijdig geïnformeerd over financiële verantwoordelijkheden, regelingen en voorzieningen die horen bij de overgang naar volwassenheid.
2. De jongeren zijn op scholen voorgelicht over geldzaken.
3. We hebben meer signalen van betalingsachterstanden opgevolgd en inwoners daadwerkelijk bereikt.

4. Wet hersteloperatie toeslagen

Opdracht: 1 | Uitvoering brede ondersteuning aan (potentieel) gedupeerde ouders en hun kinderen op grond van de Wet hersteloperatie toeslagen.

Redenering
Gemeenten bieden sinds 2020 brede ondersteuning als onderdeel van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag. Brede ondersteuning is er voor gedupeerde ouders, hun kinderen vallend onder de kindregeling (18+), erkend gedupeerde ex-toeslagpartners en nabestaanden en hun gezinnen. Zij worden geholpen bij het kunnen maken van een nieuwe start na de toeslagenaffaire. De hulp is tijdelijk en doelgericht op het gebied van financiën (geld), gezin, werk, wonen, en zorg. Brede ondersteuning is altijd maatwerk en passend bij de situatie van de rechthebbende. Financieel herstel via een schaderoute loopt via de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen.

Resultaten voor opdracht
1. Gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire krijgen passende ondersteuning bij hun herstel via een plan van aanpak (op 5 leefgebieden), zodat zij in staat worden gesteld om een nieuwe start te maken.

5. Wet Inburgering

Opdracht: 1 | Asielstatushouders krijgen een passend inburgeringsaanbod waardoor zij gestimuleerd worden om mee te doen in de samenleving.

Redenering
In 2022 is de nieuwe Wet Inburgering 2021 ingevoerd met het doel 'inburgeringsplichtigen doen snel mee in Nederland.' Er zijn routes die tot dit doel moeten leiden: de B1 route (taal en (vrijwilligers)werk), de onderwijsroute (voorbereiding op het volgen van een Nederlandse opleiding), en de Z-route (meer inzet op begeleide participatie uren). Het programma Inburgering heeft als doel dat inwoners zo snel mogelijk zelfredzaam worden en volwaardig deelnemen aan de samenleving. Inburgeraars ontwikkelen het voor hen hoogst haalbare taalniveau, vergroten hun maatschappelijke en financiële zelfredzaamheid en zetten stappen richting participatie, onderwijs en waar mogelijk werk. Hier wordt al tijdens het traject op ingezet, zodat zij uiteindelijk zelfstandig kunnen meedoen in de lokale samenleving. De wettelijke taken van de gemeente verschillen m.b.t. gezinsmigranten en asielstatushouders. Asielstatushouders hebben óf zélf een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd óf ze gaan verblijf houden bij iemand ánders met doorgaans een verblijfsvergunning asiel, terwijl ze zelf een verblijfsvergunning regulier hebben. Onderstaande resultaten vormen de maatschappelijke effecten waarop de gemeente stuurt. De nadere invulling, uitvoering en monitoring hiervan zijn binnen GR Laborijn uitgewerkt in aanvullende doelstellingen en uitvoeringsafspraken. Deze aanvullende informatie wordt met u gedeeld via de P&C cyclus van Laborijn.

Resultaten voor opdracht
1. Inburgeringsplichtige asielstatushouders hebben aan het eind van het inburgeringstraject het voor hen hoogst haalbare taalniveau behaald
2. Inburgeringsplichtige asielstatushouders hebben ondersteuning gekregen om zo financieel zelfredzaam als mogelijk te zijn.
3. Inburgeringsplichtige asielstatushouders doen tijdens en aan het einde van hun traject actief mee aan de samenleving m.b.v. een passend traject (participatie op het hoogst mogelijke niveau)

4. Inburgeringsplichtige asielstatushouders nemen actief deel aan de lokale samenleving, weten hun weg te vinden naar voorzieningen en sociale netwerken, en beschikken over de vaardigheden om hun dagelijkse zaken zoveel mogelijk zelfstandig te regelen dankzij de maatschappelijke begeleiding.
5. Voor inburgeringsplichtige jongeren is er een passend traject dat aansluit bij hun leeftijd en toekomstvisie.

Opdracht: 2 | Gezinsmigranten hebben een passend inburgeringstraject binnen het wettelijk kader waardoor zij gestimuleerd worden om mee te doen in de samenleving

Redenering

Gezinsmigranten komen naar Nederland om zich aan te sluiten bij een persoon met de Nederlandse nationaliteit, of iemand die al langer in Nederland gevestigd is. Gezinsmigranten krijgen een verblijfsvergunning gezinshereniging of gezinsvorming. Gezinsmigranten van buiten de Europese Unie zijn inburgeringsplichtig. Gemeenten hebben een beperktere rol bij de inburgering van gezinsmigranten, dan bij asielstatushouders. De redenering van het rijk hierachter is dat de startpositie van gezinsmigranten in Nederland wezenlijk anders is dan die van asielstatushouders.

Deze groep wordt alleen binnen het wettelijk kader ondersteund. Gezinsmigranten zijn wettelijk verplicht het Participatieverklaringstraject (PVT), de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP), het onderdeel Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM) en taaleisen te voldoen, afhankelijk van de route die voor hen is vastgesteld in de brede intake. De gemeente (Laborijn) adviseert hen hoe zij dit het beste kunnen behalen. (Taal) trajecten worden door de gezinsmigrant zelf gefinancierd.

Onderstaande resultaten vormen de maatschappelijke effecten waarop de gemeente stuurt. De nadere invulling, uitvoering en monitoring hiervan zijn binnen GR Laborijn uitgewerkt in aanvullende doelstellingen en uitvoeringsafspraken. Deze aanvullende informatie wordt met u gedeeld via de P&C cyclus van Laborijn.

Resultaten voor opdracht

1. Gezinsmigranten worden passend geadviseerd n.a.v. de brede intake en het daaropvolgende Plan Inburgering en Participatie (PIP) en de brede intake.

2. Voor inburgering plichtige jongeren is er een passend traject dat aansluit bij hun leeftijd en toekomstvisie.
3. Door de PVT en MAP worden gezinsmigranten voorbereid op participatie.

6. Wet opvang ontheemden Oekraïne

Opdracht: 1 | Oekraïners hebben toegang tot voorzieningen en dragen waar mogelijk daar zelf aan bij.

Redenering
De gemeente heeft een wettelijke taak om Oekraïense ontheemden te voorzien van materiële en immateriële opvang. Naast huisvesting hoort hier ook inkomensondersteuning bij. Via een DVO met Laborijn wordt er leefgeld uitgekeerd aan Oekraïners zonder eigen inkomen. Sinds januari 2025 is de gemeente daarnaast verplicht een eigen bijdrage voor opvang te innen bij Oekraïners met voldoende inkomen die verblijven in de gemeentelijke opvang. Ook dit doet de gemeente in samenwerking met Laborijn d.m.v. een DVO.

Resultaten voor opdracht
1. Alle Oekraïners zonder eigen inkomen ontvangen inkomensondersteuning in de vorm van het Leefgeld
2. Alle volwassen Oekraïners met voldoende inkomen betalen een eigen bijdrage voor de gemeentelijke opvang

Opdracht: 2 | Oekraïners participeren in de Nederlandse samenleving

Redenering
Onderstaande resultaten komen niet direct voort uit het wettelijk kader, in 2025 heeft het college ingestemd met het project *Casemanagement*. Onderstaande resultaten zijn opgesteld i.h.k.v. de doelstellingen van dit project. Om ervoor te zorgen dat Oekraïners participeren in de Nederlandse samenleving is het belangrijk dat zij de kans krijgen hun Nederlandse taalvaardigheid te ontwikkelen. Ook

is het belangrijk dat deze inwoners gebruik kunnen maken van ondersteuning bij hun ontwikkeling richting passend werk, onderwijs of een andere zinvolle dag invulling. De gemeente Aalten is hiervoor in 2025 samen met Laborijn het project casemanagement gestart, waarin volwassen Oekraïners worden ondersteund om zich te ontwikkelen en te participeren op een zo hoog mogelijk niveau. Hierdoor kunnen Oekraïense ontheemden tijdens hun verblijf in de gemeente al zo veel mogelijk participeren en werken. Ondanks de onzekerheid over het langdurige verblijf, anticiperen we hiermee ook waar mogelijk op (het verminderen van) de instroom in de P-wet, en het uitblijven van een inburgeringsverplichting voor de doelgroep.

Resultaten voor opdracht
1. Voor alle Oekraïners die dat willen is er Nederlands taalaanbod
2. Voor alle volwassen Oekraïners die dat willen is er een passend participatieplan, om hen te begeleiden naar werk of andere vormen van participatie.
3. De participatie van Oekraïners past bij hun toekomstige verblijfstatus, waarbij instroom in de participatiewet (waar mogelijk) wordt voorkomen.

Opdracht: 3 | Oekraïense inwoners hebben toegang tot de voorzieningen waar zij recht op hebben onder de RTB en RooO

Redenering
Onder de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne en de Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor vluchtelingen uit Oekraïne is vastgesteld dat Oekraïense ontheemden recht hebben op o.a. opvang, onderwijs, toegang tot medische zorg en toegang tot de arbeidsmarkt. Deze toegang wordt zo regulier mogelijk geregeld, nieuw beleid is nodig bij knelpunten.

Resultaten voor opdracht
1. Oekraïense ontheemden beschikken over een veilige en passende opvangomgeving.
2. Oekraïense kinderen en jongeren ontvangen waar nodig passende jeugdhulp en ondersteuning, zodat zij veilig en gezond op kunnen groeien.

3. Oekraïense ontheemden hebben toegang tot passende gezondheidszorg en ondersteuning bij gezondheidsvragen.

Opdracht: 4 | Oekraïense ontheemden, ketenpartners en de gemeente bereiden zich voor op het transitiedocument in 2027

Redenering

Vluchtelingen uit Oekraïne hebben verblijfsrecht in Nederland onder de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) tot en met 4 maart 2027. Naar verwachting (in Juni 2026) zal deze verlengd worden naar 4 maart 2028. Het kabinet verkent tot in hoeverre ontheemden na beëindiging van de RTB kunnen doorstromen naar reguliere vergunningen voor werk, studie, etc. Zij die dit niet kunnen zullen in aanmerking, voor een tijdelijk transitiedocument dat drie jaar geldig is. Bij het transitiedocument horen op termijn rechten, plichten en voorzieningen die vergelijkbaar zijn met andere inwoners van Nederland. Zo kunnen vluchtelingen uit Oekraïne zoveel mogelijk voor zichzelf zorgen en actief bijdragen aan de Nederlandse samenleving.
Deze verschuivingen zullen impact hebben op het sociaal domein, echter zijn deze ontwikkelingen nog onderhevig aan landelijke besluitvorming.

Resultaten voor opdracht

1. Zo veel mogelijk Oekraïense ontheemden nemen naar vermogen deel aan de arbeidsmarkt via passend betaald werk, waardoor afhankelijkheid van inkomensondersteuning zoveel mogelijk wordt voorkomen.

7. Wet van school naar duurzaam werk

Opdracht: 1 | Jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt worden succesvol begeleid van school naar duurzaam werk

Redenering

In 2026 is er in het kader van de wet van school naar duurzaam werk in de arbeidsmarktregio Achterhoek een regionale aanpak ontwikkelt, om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt succesvol van school naar duurzaam werk te begeleiden. Organisaties in het onderwijs, gemeenten, werkgevers, het Doorstroompunt en partners

uit de Arbeidsmarktregio werken samen aan de toekomst van jongeren die hier wonen, leren en/of werken. In 2027 worden de verschillende onderdelen van deze aanpak geïmplementeerd.

Een succesvolle overgang van school naar duurzaam werk begint met het voorkomen van schooluitval en het versterken van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Door het aantal voortijdig schoolverlaters laag te houden en het aandeel jongeren met een bijstandsuitkering stabiel te houden of te laten dalen, wordt zichtbaar of meer jongeren zelfstandig kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt en minder afhankelijk zijn van een uitkering. Deze resultaten zijn daarom belangrijke indicatoren voor de impact van de gemeentelijke inzet op de begeleiding van jongeren naar duurzaam werk.

Resultaten voor opgave
1. Jongeren in Aalten worden ondersteund bij een duurzame overgang van school naar vervolgonderwijs of werk, waarbij voortijdig schoolverlaten wordt voorkomen en jongeren die uitvallen zo snel mogelijk worden begeleid naar een passende onderwijs-, werk- of ontwikkelroute.
2. Minder jongeren zijn afhankelijk van een bijstandsuitkering doordat zij duurzaam uitstromen naar werk, onderwijs of een combinatie van leren en werken.

Thema: Ondersteuning & Geïndiceerde hulp

1. Toegang sociaal domein

Opdracht: 1 | Er is een vindbare en zichtbare toegang tot hulp en ondersteuning.

Redenering
In de gemeente Aalten wordt een sterk lokaal team ontwikkeld vanuit de wettelijke en maatschappelijke opdracht om inwoners passende, toegankelijke en samenhangende ondersteuning te bieden. De gemeente investeert daarvoor o.a. in een laagdrempelige en vindbare toegang, met meerdere vindplaatsen en inlooppunten. Deze zijn dicht bij de inwoner en sluiten aan bij bestaande ontmoetingsplekken. De toegang bestaat uit een samenhangend netwerk van (interne en externe) professionals. De korte lijnen en een dynamische sociale kaart helpen om snel en effectief te handelen. Inwoners kunnen zowel digitaal, fysiek als telefonisch terecht bij de gemeente en krijgen altijd een duidelijk antwoord. Daarbij is oog voor inclusiviteit.

Resultaten voor opdracht
1. Inwoners ervaren een persoonlijke toegang, met oog voor de menselijke maat: dichtbij en met aandacht.
2. De toegang is laagdrempelig: mensen die dat nodig hebben kunnen ondersteuning en hulp eenvoudig vinden.
3. Inwoners kunnen zowel fysiek, telefonisch als digitaal terecht bij de gemeente.
4. Inwoners gaan naar huis met een duidelijk antwoord, waardoor zij weten waar ze aan toe zijn.
5. Er wordt integraal samengewerkt, waardoor snel en samenhangend ondersteuning wordt geboden.
6. Het lokaal team is aanwezig op vindplekken, dicht bij de inwoner (bijv. huisartsen, scholen en in de wijk).
7. Inwoners zijn op de hoogte van het aanbod van hulp en ondersteuning in de gemeente Aalten.

2. Een sterk lokaal team

Opdracht: 1 | Inwoners krijgen passende, tijdige en samenhangende ondersteuning.

Redenering

In de gemeente Aalten wordt een sterk lokaal team ontwikkeld vanuit de wettelijke en maatschappelijke opdracht om inwoners passende, toegankelijke en samenhangende ondersteuning te bieden. Huishoudens lopen nu te vaak vast in regels, doorverwijzingen en versnipperde hulp. Problemen binnen huishoudens hangen meestal samen en vragen daarmee om een team wat dichtbij is, breed kijkt, vroegtijdig signalen oppakt, passende ondersteuning inzet en waar nodig deskundigheid bijschakelt. Normaliseren is hierbij leidend, waarbij de eigen kracht van onze inwoners en hun netwerk uitgangspunt is. Er is een nauwe samenwerking met de sociale basis en het informele netwerk. Op deze manier wordt eigen regie van inwoners versterkt, zijn oplossingen het meest passend en wordt bijgedragen aan een toekomstbestendig, betaalbaar en inwonersgericht sociaal domein.

De 'Hervormingsagenda Jeugd', het 'Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming' en de regiovisie 'Samen veilig' versterken deze opdracht. Zij vragen onder andere van gemeenten dat uiterlijk in 2028 de schotten tussen jeugd, volwassenen en participatie doorbroken zijn, en ook de schotten tussen de sociale basis en de geïndiceerde zorg opgeheven. Dit betekent dat integraal naar huishoudens moet worden gekeken en de ondersteuning samen met het huishouden via één herkenbaar, toegankelijk en sterk lokaal team moet worden georganiseerd, ook als er sprake is van onveiligheid. Het lokale team krijgt een spilfunctie en moet zorgen voor een samenhangende aanpak met minder loketten, minder overdrachtsmomenten en minder complexiteit voor inwoners.

Deze aanvullende taken en verantwoordelijkheden vragen om passende randvoorwaarden, waaronder voldoende capaciteit en middelen. Deze bewustwording in essentieel. De opbrengsten van deze investering laten zich niet direct vertalen in financiële termen, maar liggen primair in maatschappelijke winst: een positieve bijdrage aan het welzijn van inwoners, een grotere sociale impact en een beter passend antwoord op hulpvragen. Tegelijkertijd mag worden verwacht dat deze investering zich op de langere termijn (deels) terugverdient, onder meer door minder escalaties, het voorkomen van overlap in werkzaamheden, het eerder in beeld krijgen van hulpvragen en een sterkere inzet op preventie. Dit wordt des te relevanter gezien de toenemende complexiteit van hulpvragen en de verwachte ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

Resultaten voor opdracht
1. De blauwdruk voor het Sterk lokaal team is uitgewerkt. Deze blauwdruk is ontwikkeld op basis van data-analyse en bewezen werkwijzen en afgestemd op de specifieke lokale context van gemeente Aalten. Hierin is in ieder geval uitgewerkt dat: a. het sterk lokaal team vindbaar en toegankelijk is voor inwoners. b. het sterk lokaal team zo vroeg mogelijk betrokken wordt, breed kijkt en integraal werkt. c. het sterk lokaal team nauw samenwerkt met de sociale basis en het informele netwerk van inwoners. d. het lokaal team regie heeft en houdt en specialistische expertise bijschaalt als dat nodig is. e. inwoners één contactpersoon hebben uit het sterk lokaal team. Met aandacht voor het verminderen van overdrachtsmomenten tussen collega's en ketenpartners. f. er blijvend aandacht is voor normaliseren, waarbij het sterk lokaal team uitgaat van de eigen kracht van onze inwoners en hun netwerk. g. er blijvend aandacht is voor onveiligheid binnen huishoudens. h. er onderzocht is welke mogelijkheden er zijn om ervaringsdeskundigheid toe te voegen aan het Sterk lokaal team.
2. Het is duidelijk welke kennis, vaardigheden en competenties binnen het Sterk lokaal team nodig zijn om de aanvullende taken en verantwoordelijkheden uit het Toekomstscenario en de Hervormingsagenda uit te voeren.
3. Er is inzichtelijk gemaakt welke personele capaciteit, expertise en middelen nodig en beschikbaar zijn binnen het Sterk lokaal team om de aanvullende taken en verantwoordelijkheden uit het Toekomstscenario en de Hervormingsagenda uit te voeren.

3. Zorg en Veiligheid

Opdracht: 1 | Er is een lokaal meldpunt verward gedrag niet-acuut ingeregeld.

Redenering
Landelijk is het verplicht een meldpunt in te regelen voor meldingen rondom verward gedrag niet acuut. In de regio is afgesproken dat dit meldpunt lokaal wordt ingeregeld. Dit lokale meldpunt zal per 1 januari 2027 operationeel zijn.

Resultaten voor opdracht
1. Per 1 januari 2027 is het lokale meldpunt operationeel.

Opdracht: 2 | Iedereen een veilig thuis

Redenering
De gemeente staat dicht bij de inwoner. Met de uitvoering van het Toekomstscenario wordt gerealiseerd dat de gemeente altijd betrokken is en blijft, ook als sprake is van veiligheidsproblematiek. Hiermee wordt het lokale team verantwoordelijk voor meer casuïstiek en meer complexe casuïstiek. De rol van Veilig Thuis en de Jeugdbescherming verplaatst zich naar de specialist die alleen bijgeschaald kan worden als de problematiek te complex wordt voor het lokale team. De rol voor het lokale team op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt daarmee groter. Om een veilig thuis voor iedereen te realiseren investeren wordt geïnvesteerd in de samenwerking met partners, de versterking van kennis en kunde binnen het lokale team en onderzoeken de mogelijkheden van de inzet van ervaringsdeskundigen in de toekomst. Zo zorgt de gemeente dat er tijdig en op de juiste manier wordt gehandeld en dat iedereen de ondersteuning krijgt die nodig is voor een veilig thuis. Zoals hierboven beschreven, betreft dit de idealiter gewenste inrichting. De onderstaande resultaten zijn ook daarop gebaseerd. Echter, in de gehele keten van huiselijk geweld en kindermishandeling is sprake van een gebrek aan capaciteit en middelen om de gemeentelijke

(opdrachtgevende) taak goed uit te kunnen voeren. Bij Veilig Thuis, bij Moviera (vrouwenopvang) bij het Centrum Seksueel Geweld, bij de Gecertificeerde Instellingen (jeugdbescherming) zijn tekorten. Daarnaast moeten gemeenten investeren in de lokale teams, die een steeds belangrijkere en grotere rol krijgen in de veiligheidscasuïstiek. Zonder aanvullende middelen zullen taken in deze keten onder druk komen te staan. Een belangrijk aandachtspunt is de omgang met schaarste, waarbij een zorgvuldige afweging nodig is tussen beschikbare middelen en de vaak aanzienlijke risico's die met deze dossiers gepaard gaan (de VNG heeft de knelpunten in de aanpak van huiselijk geweld ook voorgelegd in het Kamerdebat Maatschappelijk Domein op 28-05-26).

Resultaten voor opdracht
1. Duurzame veiligheid voor betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling is geborgd via een goed functionerend meldpunt (Wmo, art 4.1.1 lid1).
2. De naleving van het Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt uitgevoerd en gemonitord.
3. Huiselijk geweld en kindermishandeling worden voorkomen en teruggedrongen door effectieve preventie en interventies.
4. Het lokale team beschikt over voldoende capaciteit voor de toename aan veiligheidscasuïstiek die op onze gemeentelijke toegang afkomt (zie ook resultaat 3 van Sterk lokaal team)
5. Het lokale team beschikt over de benodigde kennis en vaardigheden voor de toename aan veiligheidscasuïstiek die op onze gemeentelijke toegang afkomt (zie ook resultaat 3 van Sterk lokaal team).
6. Er is beleid vastgesteld voor de preventie en signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling.
7. De aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling is integraal onderdeel van het Sterk lokaal team.
8. De gemeente is voorbereid op deelname aan het Regionaal Veiligheidsteam dat bestaat uit de professionals op het gebied van veiligheid en bescherming. En de gemeente beschikt over vastgelegde afspraken voor het bijschalen bij veiligheidscasuïstiek (gereed in 2028).

9. Laagdrempelige, gespecialiseerde en multidisciplinaire ondersteuning aan slachtoffers van seksueel geweld is regionaal georganiseerd (Europese richtlijn).
10. Er is onderzocht of en hoe de effecten van maatregelen tegen huiselijk geweld en kindermishandeling inzichtelijk kunnen worden gemaakt.
11. De opvang en begeleiding van slachtoffers van huiselijk geweld zijn goed geregeld.
12. De uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod is geborgd.

4. Jeugdwet

Opdracht: 1 | Jeugdwet: de basis op orde.

Redenering

Waarom focust de gemeente op deze resultaten in 2027?

De gemeente Aalten is op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk voor het organiseren van de tijdelijke, toegankelijke, passende en kwalitatief goede jeugdhulp voor jeugdigen en hun ouders.

Om hier uitvoering aan te geven, werkt de gemeente met een lokaal team. Dit lokaal team bestaat uit Ondersteuningsteam-medewerkers en Jeugdconsulenten. Zij vormen het eerste aanspreekpunt voor inwoners, bieden lichte ondersteuning en begeleiden jeugdigen en hun ouders naar passende ondersteuning in de sociale basis of geïndiceerde jeugdzorg.

Door te investeren in een zichtbaar en goed bereikbaar lokaal team kunnen hulpvragen vroegtijdig worden gesignaleerd en kan passende ondersteuning sneller worden ingezet. Daarnaast zet de gemeente in op een dekkend zorglandschap waarin alle vormen van jeugdzorg beschikbaar zijn en aansluiten op de uiteenlopende hulpvragen. Hiermee draagt de gemeente bij aan tijdige, passende en kwalitatief goede jeugdzorg.

Definitie:

1. Jeugdigen = Inwoners van de gemeente Aalten tussen -9 maanden en 18 jaar (bij pleegzorg &

gezinshuiszorg 21 jaar, verlengde jeugdwet 23 jaar).

Resultaten voor opdracht
1. Er is voor jeugdigen tijdige jeugdzorg in de buurt.
2. Er is voor jeugdigen passende jeugdzorg in de buurt.
3. Er is voor jeugdigen jeugdzorg van goede kwaliteit in de buurt.
4. Er is een lokaal team beschikbaar voor onze inwoners.

Opdracht: 2 | Jeugdwet: transformeren

Redenering

Waarom focust de gemeente op deze resultaten in 2027?
Naast dat de gemeente Aalten de basis op orde moet hebben voor de uitvoering van de Jeugdwet (zie opdracht 1), is het noodzakelijk om te transformeren.

De transformatie van het jeugddomein vraagt om een beweging van specialistische en geïndiceerde jeugdhulp naar integraal en systeemgericht werken, meer preventie, normaliseren waar mogelijk en het versterken van de eigen kracht van gezinnen. Daarnaast vraagt het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming om een sterk lokaal team wat regie voert, op tijd instapt, dichtbij gezinnen werkt en waar nodig specialistische expertise bijschakelt. De resultaten voor 2027 dragen bij aan deze ontwikkelingen.

De verbetering van de samenwerking- en afstemming met Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen (resultaat 1) is essentieel om gezinnen effectief te ondersteunen. Het uitgangspunt is dat het lokaal team regie voert en betrokken is, terwijl specialistische partners worden bijgeschakeld wanneer dat nodig is. Heldere samenwerkingsafspraken zijn hiervoor een belangrijke randvoorwaarde.

Om deze regierol als lokaal team goed te kunnen vervullen, is een sterk lokaal team nodig (resultaat 2). Daarom wordt gewerkt aan een implementatieplan voor het project Sterk lokaal team, zodat het lokaal team straks voldoende toegerust is voor de taken en

verantwoordelijkheden die erbij komen met het Toekomstscenario. Dit implementatieplan wordt in 2027 geïmplementeerd.

Met de borging van de Verklarende Analyse (resultaat 3) wordt de hulpvraag van jeugdigen en gezinnen integraal en systeemgericht onderzocht. Deze werkwijze helpt om beter te begrijpen wat er speelt in een gezin en wat daaraan ten grondslag ligt. Ook draagt het bij aan het maken van een keuze voor passende ondersteuning, waarbij onnodige verwijzingen naar geïndiceerde jeugdhulp zoveel mogelijk worden voorkomen.

Door het lokaal team meer op de vindplaatsen en aan de voorkant van de keten in te zetten, kan eerder en laagdrempeliger ondersteuning worden geboden. Hiermee worden problemen vaker preventief en/of in de sociale basis opgelost, waardoor uiteindelijk minder geïndiceerde jeugdhulp nodig is en inwoners zoveel mogelijk in hun eigen kracht staan (resultaat 4).

De overgang van 18- naar 18+ (resultaat 5) vraagt om extra aandacht, omdat ondersteuning vaak verandert of wegvalt wanneer jongeren volwassen worden. Door tijdig perspectiefgericht te werken en gebruik te maken van het Perspectiefplan, kan de continuïteit van ondersteuning worden verbeterd en worden jongeren beter voorbereid op zelfstandigheid.

Een Dashboard Jeugd draagt bij aan meer data-gedreven werken (resultaat 6). Zo kan het dashboard bijvoorbeeld inzicht geven in de zorgpaden van jeugdigen met geïndiceerde jeugdhulp, maar ook wat er bijvoorbeeld ten grondslag ligt aan een stijging in de kosten. Met een dashboard ontstaat bovendien inzicht in trends, ontwikkelingen en effecten van beleid. Betrouwbare data is een noodzakelijke voorwaarde om een betrouwbaar dashboard te ontwikkelen, hiervoor moet de kwaliteit van registratie en de capaciteit van het team op orde zijn.

Reflectief werken, waarbij onder meer wordt geleerd van casuïstiek en integrale casuïstiekbesprekingen plaatsvinden, versterkt het lerend vermogen van het lokaal team (resultaat 7). Door structureel te analyseren wat goed gaat en wat beter kan, en door casuïstiek vanuit verschillende disciplines gezamenlijk te bespreken, kunnen werkwijzen verder worden verbeterd. Dit vergroot het vermogen om adequaat in te spelen op de toenemende complexiteit van vraagstukken. Bovendien sluit deze werkwijze aan bij een van de uitgangspunten van de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario.

Definitie:

1. Jeugdigen = Inwoners van de gemeente Aalten tussen -9 maanden en 18 jaar (bij pleegzorg & gezinshuiszorg 21 jaar, verlengde jeugdwet 23 jaar).

Resultaten voor opdracht
1. Eind 2027 werkt de gemeente Aalten beter samen met ketenpartners (o.a. Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en Gecertificeerde Instellingen) en stemmen we ons werk met elkaar af.
2. Eind 2027 is het implementatieplan voor project Sterk lokaal team geïmplementeerd (zie O&GH 2: een sterk lokaal team).
3. Eind 2027 benadert ons lokaal team hulpvragen integraal en systemisch en is dit geborgd, o.a. met behulp van de Verklarende Analyse.
4. Eind 2027 wordt bij ondersteuningsvragen vaker gebruik gemaakt van de mogelijkheden binnen de sociale basis en preventie.
5. Eind 2027 is er meer aandacht voor continuïteit voor jeugdigen met jeugdhulp na hun 18e (of 21e bij pleegzorg/gezinshuiszorg, 23e bij verlengde jeugdwet).
6. Eind 2027 is de start gemaakt met data-gedreven werken, door middel van een Dashboard Jeugd.
7. Eind 2027 is een start gemaakt met reflectief werken.

5. Leerlingenvervoer

Opdracht: 1 | Herinrichting van het werkproces leerlingenvervoer naar een ontwikkelingsgerichte aanpak

Redenering
Leerlingenvervoer moet aantoonbaar bijdragen aan zelfredzaamheid, participatie en maatschappelijke ontwikkeling van leerlingen. Het oude werkproces was vooral administratief en gericht op toetsing, waardoor er weinig aandacht is voor de ontwikkeling en zelfstandigheid van leerlingen. Daarom wordt toegewerkt naar een aanpak waarin vroegtijdig het gesprek met ouders en leerlingen centraal staat, met focus op kansen, eigen kracht en groei. Leerlingenvervoer wordt daarbij niet langer als standaardvoorziening gezien, maar als middel om zelfstandigheid te bevorderen, ondersteund door een vervoersplan met toekomstperspectief.

Resultaten voor opdracht
1. Leerlingen ontwikkelen hun reisvaardigheden en reizen zo zelfstandig mogelijk.
2. Bij een nieuwe aanvraag leerlingenvervoer vindt in principe een huisbezoek plaats en wordt samen met ouders en leerling een vervoersplan opgesteld.
3. Alle leerlingen in het leerlingenvervoer van 15 jaar en ouder hebben een vervoersplan met daarin het toekomstperspectief.

6. Wmo

Opdracht: 1 | Een thuis voor iedereen

Redenering
Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang is belegd bij de centrumgemeente Doetinchem. De bedoeling is dat Beschermd Wonen bij de lokale gemeenten georganiseerd gaat worden. Onduidelijk is wanneer dit definitief over gaat naar de lokale gemeenten. De gemeente Aalten heeft nu twee tijdelijke plekken voor de lokale opvang voor inwoners die dakloos (dreigen) te worden en waar enkelvoudige problematiek aan de orde is.

Resultaten voor opdracht
1. De indicatiestelling voor Beschermd Wonen wordt gecontinueerd door lokale consulenten.
2. De gemeente heeft een aantal plekken waar tijdelijke opvang kan worden gerealiseerd.

Opdracht: 2 | Mensen kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen en aanvaardbaar meedoen.

Redenering
De Wmo is om inwoners te ondersteunen die niet zelfredzaam kunnen wonen, niet deel kunnen nemen aan de samenleving en hun hulpvraag niet zelf of met hun netwerk op kunnen lossen. De Wmo is een vangnetregeling. De gemeente Aalten wil dat inwoners in hun eigen huis zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven kunnen behouden. En aanvaardbaar mee kunnen doen in de samenleving. Inwoners worden meer bewust gemaakt van hun eigen kracht, samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Hulp en ondersteuning worden ingezet op basis van wat noodzakelijk is en past binnen wat de inwoner wel kan in plaats van niet kan. Zo blijven de beperkte middelen en voorzieningen beschikbaar en toegankelijk voor inwoners die hun hulpvraag niet zelf kunnen oplossen.

Resultaten voor opdracht
1. Inwoners zijn beter geïnformeerd over hun eigen mogelijkheden, eigen verantwoordelijkheid en samenredzaamheid bij het oplossen van ondersteuningsvragen
2. Inwoners ontvangen een maatwerkvoorziening die passend, doelmatig en kostenefficiënt is, met aandacht voor wat zij zelf nog kunnen.
3. Er is inzicht in het gebruik, bereik en effecten van de inloopvoorziening van de gemeente, Estinea en Figulus.
4. Inwoners wordt gewezen op de mogelijkheden van (zorg)technologie ter ondersteuning van hun zelfredzaamheid thuis.
5. Gemeente is tijdig voorbereid op de invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage Wmo per 2028.
6. De samenwerking met de aanbieder Wmo-hulpmiddelen is geëvalueerd, het contract wordt bij wederzijds goedkeuring verlengd voor maximaal 2 jaar.
7 De afspraken met de Woonplaats heeft rondom Wmo-woningen zijn herijkt, geactualiseerd en vastgelegd.

7. Sociaal medische indicatie

Opdracht: 1 | Door middel van Kinderopvang een vangnet bieden voor gezinnen die te maken hebben met sociaal-medische problematiek en geen recht hebben op kinderopvangtoeslag.

Redenering
SMI is de (tijdelijke) vangnetregeling voor gezinnen (ouders en kinderen) zonder recht op kinderopvangtoeslag en waar sociaal-medische problematiek speelt en/of waar de ontwikkeling van het kind in het gedrang is. Via SMI kunnen deze gezinnen een vergoeding voor kinderopvang krijgen. Bij de toekenning van SMI wordt eerst gekeken naar voorliggende voorzieningen en de mate waarin voorliggende voorzieningen tegemoetkomen aan de ondersteuningsvraag.

Resultaten voor opdracht
1. De ouder, door middel van een tijdelijke ondersteuning in de vorm van kinderopvang, de ruimte en mogelijkheid bieden om het weer op eigen kracht te doen.

8. Wet verplichte Geestelijke Gezondheidszorg

Opdracht: 1 | Het opleggen van gedwongen zorg uit de WvGGZ wordt zorgvuldig en met beleid gedaan.

Redenering
De gemeente faciliteert en geeft advies bij een zorgmachtiging en een crisismaatregel als deze binnenkomt via het beveiligde systeem Khonraad. De gemeente Aalten richt zich op het zoveel mogelijk voorkomen van verplichte zorg. Als verplichte zorg echt noodzakelijk is, moet de minst ingrijpende vorm worden ingezet en dwang worden afgebouwd. Hierbij is een nauwe samenwerking met de GGZ noodzakelijk.

Resultaten voor opdracht
1. Het landelijk Meldpunt Zorgwekkend Gedrag vindbaar houden.
2. Het evalueren en het verbeteren van de samenwerking met GGNet en Tactus voortzetten.
3. De interne werkwijze ten aanzien van de zorgmachtigingen op orde houden.

9. Rechtmatigheid en rechtszekerheid

Opdracht: 1 | De besluiten die genomen worden in het sociaal domein zijn rechtmatig.

Redenering
Adequate regelgeving is een voorwaarde voor rechtmatige besluiten en rechtszekerheid voor de inwoner. Voor een correcte en rechtmatige uitvoering van de taken binnen het sociaal domein is het nodig dat de gemeentelijke regelgeving aansluit bij de regelgeving van het rijk en de ontwikkelingen in de jurisprudentie. Vanwege de regionale samenwerking op onderdelen van het sociaal domein is het wenselijk en zinvol dat de lokale regelgeving van de samenwerkende gemeenten op die onderdelen wordt afgestemd.

Resultaten voor opdracht
1. De gemeentelijke regelgeving betreffende het sociaal domein is zoveel als mogelijk actueel.
2. De besluiten die in individuele gevallen worden genomen houden stand in juridische procedures.
3. Er zijn regionale afspraken gemaakt op welke onderdelen binnen de regelgeving van het sociaal domein gemeenten autonoom zijn en op welke onderdelen regionale afstemming noodzakelijk is of consensus noodzakelijk is.

Thema: Preventie & Gezondheid

1. Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA)[1]

Opdracht: 1 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Mentale Gezondheid

Redenering
We werken in de Achterhoek samen aan de uitvoering van het AZWA-plan aan de hand van verschillende thema's. Een van deze thema's is mentaal gezond. Hiervoor is een transformatieplan opgesteld waaraan vanaf 2026 tot 2028 uitvoering wordt gegeven. Naast een regionale projectuitvoering hebben we lokaal ook de beweging te maken van geestelijke gezondheidzorg naar mentale gezondheid, de beweging van ziekte en zorg naar preventie en gezondheid. In deze opdracht worden de lokale resultaten beschreven.

Resultaten voor opdracht
1. Er worden verkennende gesprekken gevoerd met inwoners met mentale klachten en sociaal maatschappelijke vragen om hen meer vanuit het sociaal domein te ondersteunen.
2. Er zijn laagdrempelige steunpunten voor mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen die voldoen aan landelijk gestelde kaders.
3. Er is een overzicht aan lokale en subregionale mogelijkheden in herstelondersteunende initiatieven.
4. We ondersteunen patiënten met psychosociale klachten vanuit de huisartsenpraktijk mee te doen in de Aaltense samenleving door ketenaanpak Welzijn op Recept.
5. Er is een divers aanbod aan activiteiten voor inwoners om mee te doen.

[1] Onder de vlag van 8RHK Ambassadeurs en de Thematafel 'De Gezondste Regio' is een regiovisie opgesteld die de transitie van zorg naar gezondheid beschrijft. Het Regioplan concretiseert deze transitie voor de periode 2024-2026. In 2026 volgt een deelagenda voor de borging van middelen van het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) voor 2027 en 2028. Uitgegaan wordt van de bestaande indeling:
Thema 1 Gezond leven en preventie met leefgebieden - kansrijk opgroeien - gezondheidsachterstanden verkleinen, - leefstijl/ketenaanpakken;
Thema 2 veerkrachtig ouder worden met leefgebied vitaal ouder worden
Thema 3 mentaal gezond met leefgebied mentale gezondheid
Thema 4 prettig werken in zorg en welzijn (zonder leefgebied).

6. We ondersteunen inwoners die existentiële eenzaamheid ervaren.

Opdracht: 2 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Vitaal Ouder Worden

Redenering

Het leefgebied "vitaal ouder worden" in het AZWA richt zich op het bevorderen van gezondheid, zelfstandigheid en kwaliteit van leven van ouderen door samenwerking tussen zorg, welzijn en gemeenten. In de lokale uitvoering wordt een koppeling gemaakt met de regionale AZWA-plannen.

Doel van het leefgebied: Binnen het AZWA is "vitaal ouder worden" een van de vijf basisfunctionaliteiten die de grote actuele opgaven in de zorg en welzijn vertegenwoordigen. Het richt zich op het ondersteunen van ouderen zodat zij langer gezond, actief en zelfstandig kunnen blijven wonen en deelnemen aan de samenleving. Dit draagt bij aan het voorkomen of uitstellen van zorgbehoefte en vermindert gezondheidsachterstanden.
Het AZWA stimuleert samenwerking tussen verschillende partijen in de regio, zoals huisartsen, wijkteams, zorg- en welzijnsorganisaties en gemeenten.

Conclusie
Het leefgebied "vitaal ouder worden" is essentieel binnen het AZWA omdat het een preventieve en integrale aanpak biedt om ouderen gezond, actief en zelfstandig te houden. Door samenwerking tussen zorg, welzijn en gemeenten wordt de zorgvraag beter beheersbaar, wordt de kwaliteit van leven van ouderen verhoogd en wordt een regionaal dekkend aanbod van ondersteuning gerealiseerd.

Resultaten voor opdracht

1. De ketenaanpak Valpreventie wordt doorontwikkeld volgens de gestelde doelen in het AZWA.

2. In aanvulling op de ketenaanpak is er aandacht voor de diverse valrisico's. Onder andere middels voorlichting door partners over de gevolgen van alcoholgebruik onder ouderen.
3. De leefomgeving van ouderen nodigt uit tot bewegen.
4. Ouderen weten goed de weg naar passend beweegaanbod en de beweegmakelaar te vinden.
5. Er is continue aandacht voor mensen met dementie en omgaan met dementie. Mensen met dementie blijven onderdeel van de samenleving.
6. De lokale werkgroep Ouderen en Veerkracht blijft actief.
7. (Toekomstige) ouderen zijn zich toenemend bewust van welke stappen zij kunnen en gaan ondernemen voor een plezierige oude dag, qua wonen en mentale en fysieke gezondheid. In dit kader worden er (levensloop)gesprekken gevoerd en culturele activiteiten georganiseerd.
8. Het project ‘Omzien naar elkaar’ wordt verder uitgerold, waarbij inwoners worden ondersteund bij het maken van een buurtplan en uitvoeren van buurtinitiatieven ten behoeve van het zo lang mogelijk, zelfstandig, vitaal en thuis te leven.

Opdracht: 3 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Kansrijk Opgroeien

Redenering
In de regio Achterhoek werken we samen aan de Gezondste Regio en geven we uitvoering aan het AZWA met als doel dat onze kinderen zo veilig en gezond mogelijk kunnen opgroeien.

Resultaten voor opdracht
1. De ketenaanpak Kansrijke Start voldoet aan de gestelde normen. 2. Het programma Nu Niet Zwanger is structureel ingebed. 3. Er wordt gewerkt aan de Gezinspoli 4. Er wordt gewerkt aan Rookvrije Start.

Opdracht: 4 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Gezondheidsachterstanden verkleinen

Redenering
Het leefgebied gezondheidsachterstanden is belangrijk in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en loopt in feite door alle leefgebieden, omdat het gericht is op het verminderen en voorkomen van gezondheidsachterstanden. Focus ligt hierbij op het verkleinen van gezondheidsachterstanden door: - problemen vroegtijdig te signaleren; -integraal aan te pakken, zodat zwaardere zorg wordt voorkomen. Signaleren – verbinden – ondersteunen – coördineren – monitoren zijn sleutelbegrippen om samen met partners vorm te geven. Partners zijn: Uitvoeringsdiensten Gemeente, GGD, huisartsen, wijkverpleging, sociaal werk, schuldhulpverlening, woningcorporaties, welzijn, onderwijs, werkgevers en zorgverzekeraar. Hechte wijkverbanden hier noemen. (Bron: Regionaal Eerstelijns Samenwerkingsverband/RESV).

Resultaten voor opdracht
1. Eind 2027 signaleren we problemen vroegtijdig en pakken we deze integraal aan/op, zodat zwaardere zorg wordt voorkomen. (Verwijzing naar VAT en Sterk Lokaal Team)
2. Eind 2027 hebben we hechte wijkverbanden in Aalten en Dinxperlo.

Opdracht: 5 | Uitvoering geven aan AZWA-leefgebied: Leefstijl/ketenaanpakken

Redenering
Binnen het AZWA worden ketenaanpakken ontwikkeld voor: • Welzijn op recept • Valpreventie bij ouderen • Overgewicht en obesitas tegengaan bij kinderen • Overgewicht en obesitas tegengaan bij volwassenen • Kansrijke Start Deze ketenaanpakken verbinden preventie, welzijn, zorg en het sociaal domein. Veel gezondheidsproblemen hangen niet alleen samen met medische oorzaken, maar ook met factoren als leefstijl, eenzaamheid, schulden, wonen en werk. Door samen te werken kunnen inwoners sneller passende ondersteuning krijgen, waardoor gezondheidsproblemen worden voorkomen of beperkt en gezondheidsverschillen kunnen afnemen. Voor een succesvolle uitvoering zijn goede samenwerking, duidelijke afspraken, voldoende capaciteit en zorgvuldige gegevensuitwisseling essentieel. De lokale borging is ook afhankelijk van de regionale afstemming. Veel zorg- en welzijnspartners werken gemeentegrensoverschrijdend. Regionale afspraken over werkwijzen, doorverwijzingen en monitoring zorgen voor een samenhangende aanpak en maken het mogelijk om kennis en capaciteit effectief te benutten. Omdat effecten op gezondheid en zorgkosten vaak pas op langere termijn zichtbaar worden, worden naast gezondheidsuitkomsten ook procesindicatoren gevolgd, zoals deelname aan interventies, het aantal doorverwijzingen, de samenwerking tussen organisaties en de ervaren kwaliteit van ondersteuning.

Resultaten voor opdracht
1. Eind 2027 is er meer en sterkere samenwerking(safspraken) tussen welzijn en zorg zodat de verschuiving van zorg naar gezondheid geoptimaliseerd wordt.
2. Eind 2027 is er een snellere toeleiding naar passende ondersteuning; (laten zien met story telling)
3. Eind 2027 zijn alle ketenaanpakken verder geborgd.

2. Sociale basis

Opdracht: 1 | Persoonlijke sociale basis

Redenering
De sociale basis bestaat uit drie niveaus: persoonlijke sociale basis, gemeenschappelijk sociale basis en institutionele sociale basis. De persoonlijke sociale basis richt zich op het netwerk van een individu, zoals familie, vrienden en buren, en hoe dit netwerk ondersteuning biedt. De lokale overheid faciliteert basisvoorzieningen, zodat mensen zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Wonen en onderwijs zijn als aparte thema's opgenomen. In deze opdracht worden de resultaten beschreven die gaan over het versterken van het eigen netwerk.

Resultaten voor opdracht
1. Inwoners die dit niet zelf kunnen, hebben de mogelijkheid ondersteuning te vragen bij het versterken van hun sociale netwerk.
2. Er is een methodiek van werken waardoor talenten van inwoners zichtbaar worden gemaakt om zo vraag en aanbod beter aan elkaar te kunnen verbinden.
3. Door middel van Plan Talent stimuleren dat inwoners voor wie dit niet vanzelfsprekend is meedoen aan sport en bewegen én kunst en cultuur.

Opdracht: 2 | Gemeenschappelijke sociale basis

Redenering
De sociale basis bestaat uit drie niveaus: persoonlijke sociale basis, gemeenschappelijke sociale basis en institutionele sociale basis. De gemeenschappelijke sociale basis gaat het om deelname aan formele en informele gemeenschappen, zoals sportclubs, verenigingen of buurtinitiatieven. Vrijwillige inzet en samenwerking worden gestimuleerd door de overheid om sociale cohesie te bevorderen. Hiervoor geven we uitvoering aan de nota ‘Iedereen is een Naober' en ‘Plan Talent'. Specifiek voor ouderen is binnen het AZWA het project zorgzame buurten gestart. (Zie opdracht vitaal ouder worden).

Resultaten voor opdracht
1. Verenigingen worden door de gemeente ondersteund.
2. Binnen verenigingen is er een sociaal veilig klimaat.
3. Er is een digitaal platform dat een overzicht biedt van de verenigingen en inwonersinitiatieven met aandacht voor kwaliteitsimpulsen.
4. Het is duidelijk hoe wij de sociale cohesie in buurten in de gemeente kunnen bevorderen.
5. Er zijn laagdrempelige inloopplekken waar inwoners terecht kunnen om anderen te ontmoeten.

Opdracht: 3 | Institutionele sociale basis

Redenering
De sociale basis bestaat uit drie niveaus: persoonlijke sociale basis, gemeenschappelijk sociale basis en institutionele sociale basis. De institutionele sociale basis omvat organisaties en plekken waar mensen samenkomen, zoals wijkcentra, maatschappelijke organisaties en zorginstellingen. Professionele ondersteuning en infrastructuur zijn essentieel om de sociale basis effectief te laten functioneren. In 2025 is het vraag- en adviesteam van start gegaan. In 2026 is dit team verbreed. Het team bevat de lokaal werkzame partners in de sociale basis. Samen zorgen zij voor een duidelijke plek waar inwoners met hun vragen voor zichzelf en zorgen om een ander terecht kunnen. De samenhang is goed en willen we behouden.

Resultaten voor opdracht
1. De inwoners hebben een duidelijke plek waar zij terecht kunnen met hun vragen voor zichzelf en zorgen om een ander (zie thema toegang SD)
2. Professionals in de sociale basis weten elkaar te vinden.
3. Het is inzichtelijk welke partner in de sociale basis welke taken heeft.

3. Informele zorg

Opdracht: 1 | Mantelzorg

Redenering
Een mantelzorger is iemand die vanuit een sociale en emotionele band zorg verleent aan één of meerdere personen met verminderde zelfredzaamheid. Veel inwoners geven mantelzorg zonder dit zelf te beseffen. Vanuit zorg wordt een steeds groter beroep gedaan op mantelzorgers. Het belang van het (tijdig) ondersteunen van mantelzorgers wordt steeds belangrijker. In het hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO) is afgesproken dat toegewerkt wordt naar gelijkgericht ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers in Nederland. De acht vraaggebieden voor mantelzorgondersteuning zijn: - Informatie - Advies en begeleiding - Emotionele steun - Educatie - Praktische hulp - Respijtzorg - Financiële tegemoetkoming - Materiële hulp. Op een aantal onderdelen zal regionaal worden samengewerkt binnen de AZWA-werkagenda. Daarnaast dienen we lokaal mantelzorgondersteuning verder vorm te geven vanuit deze vraaggebieden. In de gemeente Aalten is de opdracht voor mantelzorgondersteuning aan Figulus Welzijn verleend. Daarnaast ondersteunen andere organisaties specifieke doelgroepen. Deze organisaties werken structureel met elkaar samen.

Resultaten voor opdracht
1. Het is duidelijk wat in de gemeente Aalten op de vraaggebieden voor mantelzorgondersteuning moet worden uitgevoerd en hoe dit wordt gerealiseerd.
2. Het onderwerp logeerzorg is regionaal belegd.
3. Er is aandacht voor bewustwording bij inwoners en professionals over het verlenen van mantelzorg.

4. Mantelzorgers ontvangen jaarlijks een mantelzorgwaardering.

Opdracht: 2 | Vrijwillige inzet

Redenering

Eind 2024 is de nota “Iedereen is een Naober, visie op vrijwillige inzet” vastgesteld in de Raad. De ondersteuning aan inwoners die zich vrijwillig inzetten heeft de afgelopen jaren verder vorm gekregen. De komende tijd zal de ondersteuning aan verenigingen en vrijwilligers verder worden gecontinueerd. Daarnaast laten nieuwe groepen inwoners kennismaken met vrijwillige inzet.

Resultaten voor opdracht

1. Mensen die zich vrijwillig inzetten kunnen hun kennis en vaardigheden vergroten door deelname aan de Academie gecoördineerd door Vrijwilligers Service Punt van Figulus Welzijn.
2. Kinderen en jongeren maken kennis met het doen van vrijwilligerswerk.
3. Nieuwe groepen inwoners maken kennis met vrijwillige inzet.

4. Sporten en bewegen

Opdracht: 1 | Sporten en bewegen is voor alle inwoners bereikbaar en wordt gestimuleerd.

Redenering
De genoemde actielijnen dragen gezamenlijk bij aan het bereikbaar en aantrekkelijk maken van sporten en bewegen voor alle inwoners. Door inwoners die drempels ervaren actief te begeleiden naar passend sport- en beweegaanbod, wordt deelname laagdrempeliger en toegankelijker. Tegelijkertijd zorgt een dekkend en toekomstbestendig sportvoorzieningenlandschap ervoor dat de fysieke randvoorwaarde voor sporten en bewegen voor een groot deel geborgd is en dat de sportvoorzieningen aansluiten bij de behoefte. Daarnaast maakt een gevarieerd aanbod voor verschillende leeftijden en doelgroepen het mogelijk dat iedereen op een passende manier kan deelnemen aan sport en bewegen. Extra aandacht voor kinderen en jongeren draagt bij aan het ontwikkelen van beweegvaardigheden en een actieve leefstijl op jonge leeftijd, wat de kans vergroot dat zij ook later blijven sporten en bewegen. In de opdracht m.b.t. vitaliteit bij ouderen wordt specifieker ingegaan op hoe sporten en bewegen bij deze doelgroep wordt gestimuleerd. Een sociaal veilige sportomgeving en inclusief aanbod zorgen ervoor dat inwoners zich welkom en veilig voelen bij sportaanbieders. Hierdoor worden sociale drempels verlaagd en wordt duurzame deelname gestimuleerd. Door initiatieven t.b.v. sportstimulering en het ondersteunen van sportverenigingen te stimuleren en te ontplooien vanuit het Beweeg-, Sport- en Leefstijlakkoord ontstaat samenwerking tussen organisaties en een samenhangende aanpak, waardoor sporten, bewegen en een gezonde leefstijl structureel worden bevorderd binnen de gemeente.

Resultaten voor opdracht
1. Er is passend sport- en beweegaanbod voor alle doelgroepen en leeftijden
2. Inwoners die een drempel hebben of ervaren tot sporten en bewegen worden geholpen c.q. doorverwezen door de Beweegmakelaar
3. Het sportvoorzieningenlandschap is inzichtelijk en voldoet aan de behoefte van inwoners en sportverenigingen

4. Meer kinderen en jongeren voldoen aan de beweegnormen en beweegadviezen van de Gezondheidsraad en leren van jongs af aan vaardig te bewegen.
5. Sportaanbieders hebben voldoende aanbod voor inwoners zodat iedereen zich welkom voelt.
6. Sportaanbieders zijn sociaal veilig zodat iedereen zich welkom en thuis voelt.
7. Sportstimuleringsbeleid, uitgevoerd via het Beweeg-Sport- en Leefstijlakkoord, leidt tot meer mensen die wekelijks sporten.

5. Kunst en cultuur

Opdracht: 1 | Kunst en cultuur is laagdrempeling, voor iedereen toegankelijk en initiatieven worden gefaciliteerd en gestimuleerd.

Redenering
De gemeente zet in op een cultuurbeleid waarin kunst en cultuur laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk zijn. Initiatieven uit de samenleving worden actief gefaciliteerd en gestimuleerd, zodat een divers en levendig cultureel aanbod kan ontstaan. Deze aanpak sluit aan bij de Wet op het specifiek cultuurbeleid, waarin overheden de verantwoordelijkheid hebben om voorwaarden te scheppen voor de ontwikkeling, spreiding en toegankelijkheid van cultuur. De gemeente richt zich daarom op cultuureducatie, het ondersteunen van makers, organisaties, inwoners en initiatieven. Tegelijkertijd erkent de gemeente dat cultuur in de eerste plaats van de samenleving is en al dagelijks door inwoners, makers, organisaties en gemeenschappen wordt vormgegeven. Cultuur begint bij mensen en sluit aan bij wat inwoners beweegt, verbindt en inspireert. De gemeente waardeert de grote betekenis van kunst en cultuur voor ontmoeting, betrokkenheid en sociale samenhang en ziet hoe cultuur mensen met elkaar verbindt.

Resultaten voor opdracht
1. De gemeente richt zich op kunsteducatie en culturele vorming door; 1.1 Het basisonderwijs via het cultuurpunt van de Bibliotheek deel te laten nemen aan een doorlopende leerlijn cultuur- en erfgoededucatie, waardoor ieder kind tijdens de schoolloopbaan actief kennismaakt met meerdere kunstdisciplines en het lokale erfgoed.

1.2 Het muziekonderwijs dat wordt aangeboden via Harmonie- en Fanfareverenigingen te subsidiëren zodat kinderen en jongeren dichtbij en toegankelijk muziek kunnen leren maken en wordt bijgedragen aan het versterken van de verenigingen.
2. Lokale culturele instellingen, cultuur- en erfgoed verenigingen ontvangen via subsidie financiële steun. Voor lokale projecten en nieuwe initiatieven kunnen instellingen en verenigingen een beroep doen op een projectsubsidie.
3. Om preventie en gezondheid te bevorderen worden Culturele activiteiten en initiatieven aantoonbaar verbonden met doelgroepen uit het sociaal domein, waardoor deelname en inclusie worden vergroot. (In cultuurnota onder cultuurparticipatie en terug te vinden in thema: AZWA opdracht 2, punt 4.)
4. Eind 2027 is er een cultuurcoach die fungeert als schakel tussen onderwijs, verenigingen, makers en het sociaal domein, gericht op het vergroten van bereik, participatie en spreiding van culturele activiteiten.
5. De gemeente voert het regionale cultuur- en erfgoedakkoord uit in samenwerking met de aangesloten Achterhoekse gemeenten.

6. Erfgoedbeleid

Opdracht: 1 | Het bevorderen van een actieve betrokkenheid van inwoners bij hun erfgoed en hun omgeving.

Redenering
Het bevorderen van een actieve betrokkenheid van inwoners bij hun erfgoed en hun leefomgeving Erfgoedbeleid kent verschillende doelstellingen. Binnen het sociaal domein ligt de nadruk op het versterken van de actieve betrokkenheid van inwoners bij hun erfgoed en hun omgeving. Erfgoed fungeert daarbij als drager van identiteit, verbinding en leefbaarheid. Zowel materieel als immaterieel erfgoed speelt hierin een belangrijke rol, doordat het mensen verbindt met hun geschiedenis, hun omgeving en met elkaar. De gemeente zet in op een erfgoedbeleid waarin erfgoed wordt behouden, beleefbaar gemaakt en toegankelijk is voor alle inwoners.

Deze aanpak sluit aan bij de Erfgoednota Oost-Achterhoek en de uitgangspunten van het Verdrag van Faro, waarin samenwerking, participatie en de maatschappelijke waarde van erfgoed centraal staan. Inwoners, verenigingen en organisaties worden actief betrokken bij erfgoed en besluitvorming, zodat erfgoed aansluit bij wat er leeft in de samenleving en verschillende perspectieven zichtbaar worden.

Door ruimte te geven aan initiatieven van en verschillende verhalen zichtbaar te maken, wordt erfgoed betekenisvol voor een brede groep inwoners en groeit het draagvlak voor behoud en ontwikkeling. Zo zijn inwoners actief betrokken bij hun erfgoed en omgeving en dragen zij gezamenlijk bij aan het behoud en de beleving ervan.

De uitwerking vindt plaats in het uitvoeringsprogramma, waarin de ambities worden vertaald naar concrete acties en resultaten gericht op behoud, gebruik en beleving van erfgoed.

Resultaten voor opdracht
1. Er wordt in samenwerking met de gemeente Oost- Gelre en Winterswijk uitvoering gegeven aan de erfgoednota Oost Achterhoek 2025 middels het uitvoeringsprogramma Oost Achterhoek.
2. Ieder kind in het basisonderwijs- en voorgezet onderwijs komt in aanraking met het lokale culturele erfgoed
3. Zowel materieel als immaterieel erfgoed worden, waar relevant, meegenomen in participatieprocessen binnen de gemeente Aalten.

7. Onderwijs en Kinderopvang

Opdracht: 1 | Gelijke Kansen Alliantie; We stimuleren Gelijke Kansen voor elk kind binnen elke context.

Redenering
In de gemeente Aalten wordt kansenongelijkheid steeds zichtbaarder, vooral onder kinderen uit gezinnen met een lage sociaal-economische status en eenoudergezinnen en de grote verschillen die er in de gemeente tussen de diverse gezinnen zijn, gebaseerd op herkomst, opleidingsniveau en inkomen. Bij de overgangen die kinderen maken van de voorschool, naar het basisonderwijs en naar het voortgezet onderwijs is er nog niet altijd

sprake van een ononderbroken ontwikkeling. Als professionals hier oog voor hebben en op alle vlakken met elkaar zoeken naar verbeteringen.

Om deze ongelijkheid te verminderen, is het essentieel dat ouders de regie over hun gezin behouden. Ouders zijn en blijven verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Waar nodig, staan we naast hen om te ondersteunen, zonder de regie over te nemen. Door hen te versterken in hun rol en hen te helpen vertrouwen op hun eigen netwerk, wordt niet alleen hun zelfstandigheid vergroot, maar ook de stabiliteit in het leven van hun kinderen. Dit sluit aan bij het bredere principe van normaliseren: niet elke uitdaging hoeft direct te worden opgelost.
Soms is het onderdeel van het leven om ergens doorheen te moeten. Iedereen heeft het weleens moeilijk, en dat mag ook. Een sterke pedagogische basis is de kern van dit alles. Kinderen gedijen het beste in een omgeving waarin ouders, scholen en de gemeenschap samen een stabiele, ondersteunende en stimulerende context vormen. Deze basis zorgt ervoor dat kinderen en jongeren zich veilig voelen, zich kunnen ontwikkelen en opgroeien met vertrouwen in zichzelf en hun omgeving.

Om dit te realiseren, zetten we in op een soepele overgang tussen onderwijsfasen en een doorgaande lijn van 0 tot 23 jaar. Wanneer professionals en organisaties elkaars expertise benutten en samenwerken, kunnen we continuïteit in de ondersteuning waarborgen. Dit betekent dat kinderen en jongeren niet tussen wal en schip vallen, maar van jongs af aan en
doorlopend begeleid worden in hun ontwikkeling. Het uiteindelijke doel is helder: een inclusieve, veerkrachtige en continue opvoed- en onderwijsomgeving waarin kinderen de beste kansen krijgen om zich te ontwikkelen, ouders zich gesteund voelen in hun rol, en professionals samenwerken aan een toekomst waarin ieder kind telt.

Resultaten voor opdracht
1. De pedagogische basis is versterkt.
2. De doorgaande lijn is versterkt en geüniformeerd
3. De ouder betrokkenheid / ouderverbondenheid is gegroeid
4. We normaliseren in plaats van problematiseren in het onderwijs en kinderopvang
5. We werken datagericht op de doorgaande lijn

Opdracht: 2 | De gemeente draagt zorg voor een voldoende aantal openbare scholen (Wpo). Alle kinderen hebben toegang tot een openbare school.

Redenering
De gemeente moet zorgen dat er genoeg openbaar onderwijs is. Dit staat in de Wet primair onderwijs. Dit staat ook in artikel 23 van de Grondwet over de vrijheid van onderwijs. Zijn er niet genoeg openbare scholen in de omgeving? Dan zorgt de gemeente dat kinderen op een andere manier openbaar onderwijs krijgen. Bijvoorbeeld door vervoer te regelen naar een openbare school.

Resultaten voor opdracht
1. De gemeente houdt vinger aan de pols over de instandhouding van het openbaar onderwijs om ouders de mogelijkheid te bieden thuisnabij te kiezen voor openbaar onderwijs.
2. De gemeente draagt zorg voor leerlingenvervoer als het aanbod aan openbaar onderwijs buiten de redelijke afstand van de woning ligt en de leerling niet zelfstandig gebruik kan maken van een adequaat functionerend openbaarvervoerssysteem.

Opdracht: 3 | Wpo: Jaarlijks overleggen met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties met in ieder geval vaststaande onderwerpen. (LEA)

Redenering
De Lokale Educatieve Agenda (LEA) is een instrument dat gemeenten, onderwijsinstellingen, kinderopvang en andere partners samen helpt bij het beheren van onderwijs- en educatief beleid. Gemeenten zijn verplicht om jaarlijks over te leggen met kinderopvanghouders en schoolbesturen over onderwijsachterstanden, inclusief het bevorderen van integratie en het bestrijden van segregatie. De LEA richt zich op het afstemmen van inschrijvings- en toelatingsprocedures, het bieden van voorschoolse educatie en het bevorderen van gelijke kansen voor alle kinderen. Gemeenten moeten ook ervoor zorgen dat er voldoende voorschoolse educatie en vroegschoolse educatie

beschikbaar is. Daarnaast heeft het LEA een agenda opgesteld met daarin verschillende thema's waarbij moet worden samengewerkt tussen het onderwijs en kinderopvang en de gemeente. Denk aan leerlingen ervoer, leerplicht, voortijdig schoolverlaten etc.

Resultaten voor opdracht

1. We maken in ieder geval afspraken over; integratie, segregatie, inschrijvingsprocedures en onderwijsachterstanden.
2. Met de LEA deelnemers maken we eveneens afspraken over andere thema's met als gezamenlijk doel dat onze kinderen zo veilig en gezond mogelijk kunnen opgroeien.

Opdracht: 4 | Wpo: Onderwijshuisvesting

Redenering

Onderwijshuisvesting behoort voor wat betreft nieuwbouw en uitbreidingen onder de zorgplicht van de gemeente.

Resultaten voor opdracht

1. Er is een verordening onderwijshuisvesting waarin de aanvragen voor onderwijshuisvesting zijn geregeld inclusief normbedragen en gemeentelijk beleid.

2. Er is een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs met een reikwijdte van 16 jaar. In het IHP is een gedeelde visie op het schoollandschap omschreven en de te verwachten ontwikkelingen en investeringen voor de toekomst. In 2027 ligt er een herijkt IHP.

Opdracht: 5 | Wpo: Elke school heeft inclusief onderwijsbeleid.

Redenering

Zowel de gemeente als het onderwijs en kinderopvang hebben als doel om inclusiever te worden. In de kinderopvang en het onderwijs willen we voorkomen dat kinderen naar een speciale kinderdagverblijf of school moet, tenzij het niet anders kan. Door kinderopvang en onderwijs te versterken en samen te werken op gezamenlijke doelen wordt de inclusiviteit vergroot.

Resultaten voor opdracht
1. We hebben afspraken met de samenwerkingsverbanden over de ondersteuningsroute die de scholen hanteren.
2. De zorg van de gemeente sluit naar behoefte aan bij de ondersteuningsroute van het onderwijs.
3. Vanuit een sterke pedagogische basis kan het onderwijs voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de kinderen.
4. De ouderverbondenheid is vergroot (resultaat als procesbeschrijving)
5. We hebben goede afspraken met zowel het primair als voortgezet onderwijs op de toelating en plaatsing van en ondersteuning aan nieuwkomers binnen het onderwijs.
6. We hebben de ondersteuning voor kinderen met zorgvragen op de vindplaatsen (scholen en kinderopvang) georganiseerd.

Opdracht: 6 | Het Doorstroompunt zorgt dat jongeren van 18 jaar en ouder zonder startkwalificatie niet tussen wal en schip vallen.

Redenering
Jongeren vanaf 18 jaar vallen niet meer onder de Leerplichtwet, maar kunnen nog wel ondersteuning krijgen tot hun 27e. Het Doorstroompunt neemt proactief contact op met jongeren die verzuimen op school of zonder startkwalificatie zijn uitgevallen. Zij helpen hen bij het vinden van een passend vervolg: een opleiding, werk, stage of maatwerktraject. Het Doorstroompunt is onderdeel van de regionale aanpak voortijdig schoolverlaten en werkt nauw samen met scholen, gemeenten en andere ketenpartners. Het doel is altijd voorkomen dat jongeren zonder startkwalificatie afhaken en perspectief bieden op een duurzame toekomst.

Resultaten voor opdracht (op verzoek van het Rijk)
1. Voorkomen dat jongeren zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten.
2. Jongeren zonder startkwalificatie begeleiden naar school of werk.
3. Door goede registratie inzicht verkrijgen in de redenen van uitval en in- en uitstroom.
4. Samenwerken met de school en (zorg) partners zodat tijdig ondersteuning ingezet kan worden om uitval te voorkomen.
5. Jongeren in kwetsbare posities monitoren en bij problemen een vangnet bieden
6. Het uitvoeren van het regionaal programma vanuit de wet van School naar Duurzaam Werk.

Opdracht: 7 | Leerplichtwet en kwalificatieplicht; voorkomen en tegengaan van verzuim bij kinderen tot 18 jaar.

Redenering
De leerplichtambtenaar komt in beeld bij verzuim of dreigende uitval. Hij of zij onderzoekt wat er speelt, gaat in gesprek met de jongere, ouders en school en kijkt samen welke oplossingen mogelijk zijn. Het doel is terugkeer naar school, maar als school (tijdelijk) geen optie is, wordt er gezocht naar een passend alternatief. Stopt het verzuim niet, dan kan ook worden gehandhaafd, bijvoorbeeld via HALT of een proces-verbaal.

Resultaten voor opdracht
1.Terugdringen van schoolverzuim (Po-Vo en MBO)
2. Preventieve interventies inzetten om schoolverzuim te voorkomen.
3.Preventieve interventies inzetten om schoolverzuim terug te dringen.
4.De ontwikkeling 'van verzuim naar schoolaanwezigheid' volgen en indien nodig in beleid vertalen.

8. Wet Kinderopvang

Opdracht: 1 | Het waarborgen van de kwaliteit en de veiligheid van kinderopvanglocaties. Zorgen voor veilige en verantwoorde kinderopvang.

Redenering
Houders van kinderopvangvoorzieningen (kinderopvang, buitenschoolse opvang, gastouderbureau en voorziening voor gastouderopvang) zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de kinderopvang. De gemeente is vanuit de Wet Kinderopvang verantwoordelijk gesteld om te controleren of kinderopvang in een veilige en stimulerende omgeving plaatsvindt in haar gemeente. Alle voorzieningen staan in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). Het toezicht is gemandateerd aan GGD NOG, de handhaving doet de gemeente. Het beleid is erop gericht om het aantal overtredingen zoveel mogelijk te beperken en waar nodig in te grijpen via handhaving.

Resultaten voor opdracht
1. Gemeente Aalten heeft dit jaar gecontroleerd bij 100% van de kinderopvangvoorzieningen en 50% van de voorzieningen voor gastouderopvang in het LRK of zij voldoen aan de minimale kwaliteitseisen. Waar dit niet het geval is, is gehandhaafd. Zodat wij alles doen voor verantwoorde kinderopvang.
2. Gemeente Aalten heeft het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) op orde gebracht, zodat hier alle actuele informatie te vinden is voor gemeente, GGD, houders, ouders en de Belastingdienst.
3. Gemeente Aalten heeft de houders dit jaar preventief geïnformeerd en betrokken zodat zoveel mogelijk overtredingen op de kwaliteitseisen voorkomen worden.

Opdracht: 2 | Ontwikkelingsstimulering van peuters

Redenering
Kinderopvangorganisaties worden met inzet van gemeentelijk subsidie gestimuleerd om een genormeerd aanbod aan specifieke peuteropvang te realiseren. Op deze wijze kunnen ouders die bijv. geen recht hebben op kinderopvangtoeslag alsnog betaalbaar gebruik maken van peuteropvang voor hun kind in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Eveneens kunnen ouders van peuters met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand aanvullend gebruik maken van een gratis aanbod aan extra opvanguren.

Resultaten voor opdracht
Er is voldoende aanbod aan geregistreerde reguliere opvang peuters van ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.
Er is voldoende aanbod aan geregistreerde Vroeg en Voorschoolse Opvang (VVE-opvang) voor peuters, die vanwege een ontwikkelingsachterstand voor voorschoolse educatie geïndiceerd zijn.

9. Wet Publieke Gezondheid

Opdracht: 1 | Invulling en uitvoering geven aan (lokale) jeugdgezondheidszorg.

Redenering
De jeugdgezondheidszorg (JGZ) ondersteunt kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar en hun ouders met advies, voorlichting en preventieve zorg om een gezonde ontwikkeling te waarborgen.

Resultaten voor opdracht
1. Er is een regionale of sub-regionale visie opgesteld op de toekomst bestendige jeugdgezondheidszorg.

2. De JGZ is voldoende ingebed binnen het onderwijs en is onderdeel van hun zorgstructuur.
3. Er is een preventief, vrij toegankelijk en voldoende aanbod zodat ouders de ondersteuning kunnen krijgen waar nodig.
4. Alle kinderen kunnen tijdig worden gevaccineerd.
5. Het basistakenpakket is voor iedereen toegankelijk.

Opdracht: 2 | Invulling en uitvoering geven aan een lokaal (gezondheids) preventiebeleid

Redenering
De afgelopen jaren zijn er veel plannen gemaakt op basis van landelijke akkoorden (IZA, GALA en AZWA), en hebben we hier regionaal en lokaal middelen voor gekregen. Om de plannenlast niet groter te maken sluit de landelijke nota gezondheidsbeleid van het Rijk hierbij aan. Het opstellen, om de 4 jaar, van de landelijke nota gezondheidsbeleid (Rijk/VWS) en de gemeentelijke nota gezondheidsbeleid is opgenomen in de Wet publieke gezondheid. Regionaal wordt in de Achterhoek hierop weer aangesloten met de regionale nota lokaal gezondheidsbeleid, waarbij gemeenten prioriteren op basis van (GGD) adviezen, inzichten en data (gezondheidsmonitors). Het lokale gezondheidsbeleid wordt opgenomen in de nota Sociaal Domein; hiermee benadrukt Aalten dat samenhang van beleid en uitvoering sociaal domein komende jaren belangrijk zijn. Daarnaast wordt regionaal samengewerkt aan suïcidepreventie; ‘Samen minder suïcide in de Achterhoek’. Vanaf 2026 ontvangen gemeenten een uitkering via het Gemeentefonds. Deze samenwerking o.l.v. GGD NOG loopt in december 2026 af; overwogen wordt de samenwerking door te zetten in 2027. Meerwaarde van deze samenwerking zit vooral in: communicatie, verbinden van (regionale) partijen, onderhouden van contacten, verzamelen informatie, regionaal uitzetten van acties en activiteiten en het gezamenlijk optrekken bij campagnes.

Resultaten voor opdracht
1. Eind 2027 is een start gemaakt met het uitvoeren van acties uit de regionale gezondheidsnota, waaraan gemeente Aalten actief deelneemt.
2. Eind 2027 heeft 50% van de interne consultenten en BOA's en medewerkers van het Vraag en Advies Team de gatekeeperstraining Suïcidepreventie gevolgd.
3. Eind 2027 organiseert de gemeente Aalten tenminste 2 lokale activiteiten waarbij stil gestaan wordt/er aandacht is voor suïcidepreventie.
4. Eind 2027 is er lokaal gezondheidsbeleid (als onderdeel van de nota Sociaal Domein of als onderdeel van het programma Sociaal Domein)

Opdracht: 3 | Op lokaal niveau uitvoering geven aan infectieziektebestrijding

Redenering
Gemeenten voeren beleid uit ten aanzien van infectieziektebestrijding omdat zij een wettelijke verantwoordelijkheid op basis van de Wet publieke gezondheid hebben om de volksgezondheid te beschermen en de verspreiding van besmettelijke ziekten te voorkomen. Aandachtspunten hierbij zijn: - Door infectieziekten vroeg te signaleren en maatregelen te nemen, kunnen uitbraken worden voorkomen of beperkt. - Door samen (gemeenten en GGD Noord- en Oost-Gelderland) besmettingen op te sporen door middel van bron- en contactonderzoek en het geven van individuele en collectieve voorlichting blijft de uitbraak beperkt. Door de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma en het monitoren van infectiezieken is er inzicht op de ontwikkeling van besmettelijke ziektes en het tijdig signaleren van trends om wel of niet te vaccineren, waaronder het fenomeen sociale druk.

Resultaten voor opgave
1. Het rijksvaccinatieprogramma wordt naar behoren uitgevoerd. (In 2027 deelname in Aalten tenminste 90% bij kinderen 0 – 12 jaar)
2. In 2027 is er inzicht in de ontwikkeling van infectieziekten (inclusief seksueel overdraagbare infectieziekten) in de regio Achterhoek/Noord- en Oost- Gelderland. Op deze wijze worden infectieziekten tijdig opgespoord.
3. In 2027 is er informatie over lokale/regionale activiteiten t.a.v. voorlichting en preventie. Gemeenten stimuleren hygiëne, deelname aan vaccinaties (via landelijke programma's) en geven inwoners, scholen en kinderopvang informatie over het voorkomen van infectieziekten.
4. In 2027 kijken we ook naar andere regio's voor meer informatie/onderzoek over vaccineren en infectieziekten.

Opdracht: 4 | Gezonde leefomgeving

Redenering
Een fijne en gezonde leefomgeving heeft een positieve invloed op zowel de lichamelijke als de mentale gezondheid. Een omgeving met schone lucht, weinig geluidsoverlast, voldoende groen, veilige fiets- en wandelmogelijkheden en ruimte voor ontmoeting stimuleert bewegen, ontspanning en sociale contacten. Tegelijkertijd beschermt een gezonde leefomgeving mensen tegen gezondheidsrisico's zoals luchtverontreiniging, hitte en geluidsoverlast. Volgens het RIVM is in Nederland ongeveer 4,5% van het totale gezondheidsverlies (de ziektelast) toe te schrijven aan een ongezonde leefomgeving. Vooral luchtverontreiniging en geluid zijn belangrijke oorzaken. Dit percentage betreft de directe bijdrage van milieu- en leefomgevingsfactoren; de invloed van de leefomgeving op bijvoorbeeld bewegen, stress en leefstijl is hierin niet volledig meegenomen. De hieronder beschreven resultaten dragen bij aan een gezonde leefomgeving doordat de gemeente beter zicht heeft op factoren die de gezondheid van inwoners beïnvloeden en hier tijdig op kan inspelen. Door het lokale hitteplan te actualiseren en samen te werken binnen het Schone Lucht Akkoord met andere gemeenten, GGD NOG en regionale partners, kunnen gezondheidsrisico's door hitte, (lucht)vervuiling en klimaatverandering beter worden voorkomen. Daarnaast zorgt inzicht in ontwikkelingen op het gebied van milieu en klimaat ervoor dat de gemeente onderbouwde keuzes kan maken en maatregelen kan nemen die bijdragen aan een veilige en gezonde leefomgeving. Tot slot stimuleert een beweegvriendelijke leefomgeving inwoners om te sporten, bewegen, spelen en ontmoeten, wat bijdraagt aan de fysieke en mentale gezondheid en het welzijn van inwoners.

Resultaten voor opdracht
1. Inwoners leven in een beweegvriendelijke leefomgeving waarin mensen gestimuleerd worden om te sporten, spelen, ontmoeten en bewegen
2. Er is inzicht in ontwikkelingen in milieu en klimaat die de gezondheid kunnen beïnvloeden en hebben inzicht in maatregelen die genomen kunnen worden.
3. Eind 2027 is het lokale hitteplan geactualiseerd in afstemming met Ruimtelijke Ordening en afgestemd met GGD NOG en het project hitte Regio Achterhoek.
4. In 2027 maakt de gezonde leefomgeving integraal onderdeel uit van de omgevingsvisie- en plannen.

10. Mediawet

Opdracht: 1 | Stimuleren van een lokaal media-aanbod en dit faciliteren. Goed lokaal mediaanbod via de lokale omroep en daarmee goedgeïnformeerde burgers.

Redenering
Door het stimuleren van een lokaal media-aanbod via radio, tv en sociale media is er een goede informatievoorziening voor de inwoners. Dat is belangrijk in het kader van de lokale democratie. In 2027 is dat SLOAD/AFM die samen met Gelre FM een streekomroep 1Achterhoek vormt. De beoogde wijziging van de Mediawet wordt verwacht per 1 november 2026. Deze regelt dat er vanaf 2028 streekomroepen aangewezen worden. Met de nieuwe Mediawet vervalt de wettelijke taak voor gemeenten en de plicht tot financiering. Vanwege hun lokale betrokkenheid vinden wij het belangrijk dat de huidige lokale omroep op sterkte blijft en hierin meegenomen wordt.

Resultaten voor opdracht
1. De huidge lokale omroep die is aangewezen door het commissariaat voor de Media ontvangt subsidie en tijdelijk extra subsidie zodat zij lokaal toereikend media-aanbod kan verzorgen.
2. De gemeente heeft regelmatig met haar lokale omroep gesproken over de gevolgen en de mogelijkheden van de nieuwe Mediawet, zodat de huidige lokale omroep klaar is om eventueel op te gaan in de nieuwe streekomroep of een andere keuze te maken.
3. Er is bepaald of en zo ja hoe we gezamenlijk met 9 gemeenten gaan adviseren bij het aanwijzen van de streekomroep waarbij extra financiering een onderwerp is, zodat er ook vanaf 2028 lokaal toereikend media-aanbod voor gemeente Aalten verzorgd kan worden.

11. Wettelijke taak opvang zwerfdieren

Opdracht: 1 |: Zwerfdieren worden goed beschermd, verzorgd en opgevangen.

Redenering
De gemeente heeft vanuit de wet een bewaarplicht voor gevonden voorwerpen. Omdat zwerfdieren (dieren waarvan een eigenaar wordt vermoed) levende wezens zijn, is directe actie noodzakelijk. Hiermee wordt dierenleed en gevaarlijke situaties in de openbare ruimte voorkomen. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst, samen met 6 andere Achterhoekse gemeenten, met het Dierencentrum Achterhoek en zijn vervoersafspraken gemaakt met de dierenambulance Achterhoek.

Resultaten voor opdracht
Zwerfdieren (honden, katten, knaagdieren) en gewonde dieren worden adequaat opgevangen, herenigd of herplaatst zodat openbare veiligheid en dierenwelzijn gewaarborgd is.
Grijze gevallen die niet onder de wet vallen (huisuitzetting/overlijden/detentie eigenaar) worden opgevangen als er geen andere opvang mogelijk is zodat zij geen zwerfdier worden.
Wij dragen structureel bij aan de kosten van sterilisatie/castratie van verwilderde katten die overlast veroorzaken in onze gemeente zodat de overlast van de populatie verwilderde katten niet verder toe neemt.

Thema: Mens & Samenleving

1. Spreidingswet

Opdracht: 1 | Realisatie taken binnen sociaal domein omtrent opvang asielzoekers

Redenering
Gemeenten moeten zorgen voor voldoende opvang van asielzoekers. Dit staat in de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet). De wet moet zorgen voor voldoende opvangplekken en een eerlijke spreiding over het land. De realisatie van de opvang van asielzoekers is belegd bij het Team Projecten en Opgaven. Echter zullen er na realisatie waarschijnlijk aanvullende taken binnen het sociaal domein ontstaan. In februari 2026 heeft uw raad kaders vastgesteld voor de realisatie van de opvang van Asielzoekers. Op basis van de uitwerking hiervan door het projectteam kan de impact van het sociaal domein een andere vorm krijgen. Kader j stelt dat de gemeente Aalten zo veel mogelijk door het COA ontzorgd dient te worden. Onderstaande resultaten zijn geformuleerd op basis van dit kader.

Resultaten voor opdracht
1. Asielzoekerskinderen hebben toegang tot basisonderwijs (inclusief vervoer)
2. Asielzoekerskinderen hebben toegang tot middelbaar onderwijs (Internationale Schakelklas - inclusief vervoer)
3. Aan de gemeente Aalten gekoppelde statushouders die nog in een AZC verblijven, worden al voor huisvesting gestimuleerd om deel te nemen aan de samenleving door middel van een vroege start in inburgering.
4. Samen met het COA stimuleert de gemeente asielzoekers en statushouders om stappen te zetten naar werk en maatschappelijke participatie.
5. Asielzoekerskinderen hebben toegang tot gemeentelijke jeugdhulp

6. Vrijwilligersinitiatieven bij het AZC worden ondersteund binnen de financiële kaders van de decentralisatieuitkering voormalig Faciliteitenbesluit opvangcentra.

2. Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

Opdracht: 1 | Een volwaardige en toekomstbestendige bibliotheek voor alle inwoners.

Redenering

Het ministerie van OCW heeft in 2022 een wijziging van de Wsob aangekondigd. De grootste wijziging is dat de huidige 'bevorderingstaak' wordt omgezet naar een zorgplicht voor gemeenten en provincies. De toegang tot de openbare bibliotheek wordt hiermee voor alle inwoners gegarandeerd. Als onderdeel van de zorgplicht dienen gemeenten een meerjarenplan voor bibliotheekbeleid op te stellen in samenwerking met de bibliotheekorganisatie. De nieuwe wet is op dit moment in ontwikkeling. Naar verwachting gaat de wetswijziging, na goedkeuring door het parlement, rond 1 januari 2027.

Resultaten voor opdracht

1. Het per 1 januari 2027 vastgestelde meerjarenplan voor het bibliotheekbeleid wordt in 2027 geïmplementeerd.
2. Door afstemming met de gemeenten Oude IJsselstreek en Montferland, wordt het meerjarenplan bibliotheekbeleid binnen Bibliotheek Poort van Gelre gezamenlijk en doelmatig uitgevoerd.

Opdracht: 2 | We bevorderen de geletterde gemeente (basisvaardigheden)

Redenering
Er is een regionale samenwerking rondom het ontwikkelen van basisvaardigheden (laaggeletterdheid) op basis van de Publiek Publieke Samenwerkingsovereenkomst (PPS) ondertekend door Achterhoekse gemeenten, Bibliotheken en Graafschap College. Daarnaast is er een lokale werkgroep Laaggeletterdheid onder leiding van de Taalhuiscoördinator. Het lokale werkplan bevat activiteiten die bijdragen aan het vinden en bereiken van de doelgroep.

Resultaten voor opdracht
1. Er is een passend aanbod voor inwoners met beperkte basisvaardigheden.
2. Beperkte basisvaardigheden (laaggeletterdheid) worden gesignaleerd en bespreekbaar gemaakt door de consulenten en netwerkpartners en er vindt indien nodig doorverwijzing naar het Taalhuis plaats.
3. Inwoners met Nederlands als eerste taal met (te) beperkte basisvaardigheden nemen deel aan het beschikbare aanbod op basis van hun leervraag.
4. Inwoners met Nederlands als tweede taal met (te) beperkte basisvaardigheden nemen deel aan het beschikbare aanbod op basis van hun leervraag.

Opdracht: 3 | We bieden laagdrempelige informatie over en hulp bij de ingang tot overheidsbrede dienstverlening (IDO)

Redenering
De Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) zijn fysieke hulppunten waar inwoners terecht kunnen met vragen over digitale zaken zoals toeslagen, belastingen, DigiD, en meer. De medewerkers van de IDO's helpen inwoners met het vinden van de juiste informatie op overheidswebsites en verwijzen hen door naar lokale partners voor gerichte hulp. De IDO's vloeien voort uit een wettelijke taak van gemeenten om inwoners ondersteuning te bieden bij de toegang tot en het gebruik van digitale overheidsdienstverlening, waarbij gemeenten sinds 1 januari 2023 de regierol vervullen.

Resultaten voor opdracht
1. Inwoners kunnen laagdrempelig ondersteuning krijgen bij het gebruik van digitale overheidsdiensten, waardoor zij zelfstandig hun zaken met de overheid kunnen regelen.
2. Er is sprake van een groei in het gebruik van IDO's door inwoners (met name kwetsbare groepen) en daarbij een toename van digitale zelfredzaamheid en een hoge klanttevredenheid
3. Voor inwoners is laagdrempelige ondersteuning bij digitale overheidsdiensten beschikbaar via informatiepunten in Aalten en Dinxperlo.

Opdracht: 4 | We bevorderen een leven lang ontwikkelen

Redenering
Om een leven lang ontwikkelen te bevorderen, is het belangrijk dat de bibliotheek een aanbod heeft voor inwoners van 0 tot 100 jaar (en ouder). We willen inwoners van jongs af aan stimuleren om zich te ontwikkelen en daarom is er een uitgebreid aanbod voor kinderen op gebied van leesvaardigheid en cultuureducatie. Er is een collectie en cursusaanbod voor inwoners van alle leeftijden. Om ervoor te zorgen dat ook oudere inwoners zich blijven ontwikkelen, is er speciale collectie en cursusaanbod.

Resultaten voor opdracht
1. De bibliotheek stimuleert en ondersteunt leesvaardigheid en leesplezier bij kinderen (OAB)
2. De bibliotheek biedt een collectie en cursussen voor een doorlopende leerlijn (van jong tot oud)
3. De bibliotheek zorgt samen met het onderwijs voor een cultuureducatie programma voor kinderen.

3. Huisvestingsopgaven

Opdracht: 1 | Artikel 28 Huisvestingswet - Huisvesting van vergunninghouders

Redenering
Artikel 28 van de huisvestingswet verplicht gemeenten om volgens de taakstelling vergunninghouders (asielstatushouders) te voorzien van huisvesting. In de gemeente Aalten wordt hier op verschillende manieren aan gewerkt. Dit vraagstuk is per definitie domein overschrijdend, en vindt plaats in nauwe samenwerking met het team Openbare Ruimte. Huisvestingen vinden plaats in reguliere sociale huurwoningen, maar ook in aangepaste woonvormen zoals kamergewijze verhuur en potentieel andere woonvormen. Binnen het sociaal domein ligt de impact van dit vraagstuk grotendeels binnen de samenwerking met de ketenpartners en het formaliseren van werkafspraken in de uitvoering. Zo hebben wijzigende huisvestingsvormen een impact op de begeleidingsbehoefte en moeten er andere werkwijzen gevonden worden met betrekking tot de inkomensvoorzieningen. Met deze aanpak willen we de huisvesting van statushouders zo vormgeven dat Aalten voor alle inwoners een prettige leefomgeving biedt.

Resultaten voor opdracht
1. We werken samen met team Openbare Ruimte en De Woonplaats om de taakstelling te realiseren.
2. We passen bestaande werkwijzen (begeleiding, financiële regelingen) aan nieuwe huisvestingsvormen aan.
3. Statushouders met een verblijfsvergunning op basis van Asiel (Asielstatushouders) ontvangen passende maatschappelijke begeleiding (Wettelijke taak uit de Wet Inburgering)

Opdracht: 2 | Wet versterking regie volkshuisvesting - Huisvesting Aandachtsgroepen

Redenering
Landelijk is opgelegd dat regio's een huisvestigingsverordening moeten hebben. Regionaal is de Achterhoek samen met woningcorporaties en een adviesbureau deze verordening aan het maken (wordt vastgesteld in 2026). In deze verordening worden de verplichte bepalingen voor urgentiedoelgroepen opgenomen. Deze doelgroepen zijn: mensen met een lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke beperking, mensen met psychische kwetsbaarheid, mensen die uitstromen uit een intramurale instelling (zoals beschermd wonen, maatschappelijke opvang of jeugdzorg), dak- en thuisloze mensen, statushouders, arbeidsmigranten en mensen die vanwege sociale of financiële omstandigheden extra ondersteuning nodig hebben. Er wordt onderzocht welke doelgroepen voor urgentie in aanmerking komen en hoe de urgentiebepaling wordt uitgevoerd.

Resultaten voor opdracht
1. Na vaststelling van de urgentiebepaling voor de doelgroepen wordt dit onderdeel van de verordening lokaal geïmplementeerd.